

VLADA REPUBLIKE SRBIJE
Komisija za izradu Građanskog zakonika

PREDNACRT
GRAĐANSKI ZAKONIK
REPUBLIKE SRBIJE

ČETVRTA KNJIGA

O NASLEĐIVANJU
(PREDNACRT)

Beograd, juni 2011. godine

SADRŽAJ

PREDGOVOR

Glava prva - OPŠTE ODREDBE

Glava druga - NASLEĐIVANJE NA OSNOVU ZAKONA

I. ZAKONSKI NASLEDNICI

1. PRVI NASLEDNI RED
2. DRUGI NASLEDNI RED
3. TREĆI NASLEDNI RED
4. ČETVRTI NASLEDNI RED
5. OSTALI NASLEDNI REDOVI
6. REPUBLIKA SRBIJA KAO ZAKONSKI NASLEDNIK

II. POSEBNA PRAVILA ZA NEKE ZAKONSKE NASLEDNIKE

1. OSTAVIOČEV SUPRUŽNIK
 - a) Povećanje naslednog dela supružnika u drugom naslednom redu
 - b) Smanjenje naslednog dela supružnika u drugom naslednom redu
2. OSTAVIOČEVI RODITELJI
3. USVOJENIK
4. USVOJILAC

III. NUŽNI NASLEDNICI

1. POLOŽAJ NUŽNIH NASLEDNIKA I PRIRODA NUŽNOG DELA
2. IZRAČUNAVANJE NUŽNOG DELA
3. PRAVILA AKO JE NUŽNI DEO STVARNO PRAVO
4. ZASTARELOST PRAVA
5. KO MOŽE ZAHTEVATI NUŽNI DEO I NASLEDIVOST PRAVA
6. RAZBAŠTINJENJE NUŽNIH NASLEDNIKA
 - a) Isključenje nužnih naslednika
 - b) Lišenje nužnih naslednika

IV. URAČUNAVANJE POKLONA I ISPORUKA U NASLEDNI DEO

Glava treća - NASLEĐIVANJE NA OSNOVU ZAVEŠTANJA (TESTAMENTA, POSLEDNJE VOLJE)

I. ZAVEŠTANJE

II. OBLICI ZAVEŠTANJA

1. VRSTE OBLIKA
 - a) Svojeručno zaveštanje
 - b) Pismeno zaveštanje pred svedocima
 - v) Sudsko zaveštanje
 - g) Konzularno zaveštanje
 - d) Međunarodno zaveštanje
 - đ) Javnobeležničko zaveštanje
 - e) Brodsko zaveštanje
 - ž) Vojno zaveštanje
 - z) Usmeno zaveštanje
2. PRAVILA O ZAVEŠTAJNIM SVEDOCIMA

III. SADRŽINA ZAVEŠTANJA

1. POSTAVLJANJE NASLEDNIKA
2. OSTAVLJANJE ISPORUKE
3. RASPOLAGANJE U DOZVOLJENE SVRHE I OSNIVANJE ZADUŽBINE
4. USLOVI I ROKOVI
 - a) Uslovi
 - b) Rokovi
 - v) Ako je naslednik postavljen pod odložnim uslovom ili rokom

- g) Ako je naslednik postavljen pod raskidnim uslovom ili rokom
- 5. NALOZI
- 6. TUMAČENJE ZAVEŠTANJA
 - a) Pripadanje nasledstva
 - b) Priraštaj
- IV. ISPORUKA
 - 1. OPŠTA PRAVILA
 - 2. POSEBNE VRSTE ISPORUKE
 - 3. ZASTARELOST ISPORUKE
- V. NEVAŽNOST ZAVEŠTANJA
 - 1. NIŠTAVOST ZAVEŠTANJA
 - 2. RUŠLJIVOST ZAVEŠTANJA
- VI. DOKAZIVANJE UNIŠTENOG, IZGUBLJENOG ILI SKRIVENOG ZAVEŠTANJA
- VII. IZVRŠIOCI ZAVEŠTANJA
- VIII. OPOZIVANJE ZAVEŠTANJA

Glava četvrta - UGOVORI U NASLEDNOM PRAVU

- I. UGOVOR O NASLEĐIVANJU I UGOVOR O BUDUĆEM NASLEDSTVU ILI ISPORUCI
- II. UGOVOR O USTUPANJU I RASPODELI IMOVINE ZA ŽIVOTA
- III. UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU

Glava peta - PRELAZAK ZAOSTAVŠTINE NA NASLEDNIKE

- I. OTVARANJE NASLEĐA
- II. STICANJE ZAOSTAVŠTINE
 - 1. PRELAZAK ZAOSTAVŠTINE NA NASLEDNIKE
 - a) Odricanje od nasleđa
 - b) Prijem nasleđa
 - 2. NEZASTARIVOST PRAVA NA ZAHTEVANJE ZAOSTAVŠTINE
- III. ODGOVORNOST NASLEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVIOČEVE I ZAŠTITA NASLEDNIKA, ISPORUKOPRIMACA I POVERILACA
- IV. DEOBA NASLEDSTVA

Glava šesta - VANPARNIČNI POSTUPAK O NASLEĐIVANJU

- I REŠENJE O NASLEĐIVANJU
- II. NASLEDNO-PRAVNI ZAHTEVI POSLE PRAVNOSNAŽNOSTI REŠENJA O NASLEĐIVANJU

PREDGOVOR

(naknadno će ga izraditi prof. dr Oliver Antić)

O NASLEĐIVANJU

Glava prva OPŠTE ODREDBE

Predmet nasleđivanja

Član 1. (član 1 ZN)¹

Nasleđuje se zaostavština.

Zaostavštinu čine sva nasleđivanju podobna prava koja su ostaviocu pripadala u trenutku smrti.

Zaostavštinu ne čine predmeti domaćinstva manje vrednosti (pokućstvo, nameštaj, posteljina i slično) koji služe svakodnevnim potrebama ostaviočevih potomaka, njegovog SUPRUŽNIKA i roditelja, ako su sa ostaviocem živeli u istom domaćinstvu, već oni postaju zajednička svojina ovih lica.

Zaostavštinu ne čine dobra za koja su ostaviočevu imovinu uvećali njegovi potomci koji su s njime živeli u zajednici i svojim trudom, zaradom ili inače mu pomagali u privređivanju, već ta dobra pripadaju potomku, srazmerno delu za koji je uvećao ostaviočevu imovinu.

Osnovi nasleđivanja

Član 2. (član 2 ZN)

Naslediti se može na osnovu zakona i na osnovu zaveštanja (testamenta).

Alternativa: Prethodni član se menja tako da glasi:

Naslediti se može na osnovu zakona, na osnovu zaveštanja I NA OSNOVU UGOVORA O NASLEĐIVANJU.

Sposobnost za nasleđivanje

Član 3. (član 3 ZN)

Naslediti može samo onaj ko je živ u trenutku ostaviočeve smrti.

NASLEDITI MOŽE I OSTAVIOČEVO DETE KOJE NIJE ROĐENO U TRENUTKU NJEGOVE SMRTI, AKO SE RODI ŽIVO.

Na osnovu zaveštanja može naslediti i pravno lice, ako posebnim propisima nije što drugo određeno.

Odredbe prethodnih stavova važe i za isporuku (legat) i druge koristi iz zaveštanja.

Nedostojnost za nasleđivanje

Član 4. (član 4 ZN)

Ne može naslediti na osnovu zakona ili zaveštanja, niti steći kakvu korist iz zaveštanja (nedostojan je):

- 1) onaj ko je umišljajno usmrtio ostavioca, ili je to pokušao;
- 2) onaj ko je prinudom, pretnjom ili prevarom naveo ostavioca da sačini ili opozove zaveštanje ili neku njegovu odredbu, ili ga je u tome sprečio;
- 3) ONAJ KO JE KRIVIČNIM DELOM SA UMIŠLJAJEM DOVEO OSTAVIOCA U STANJE STALNE NESPOSOBNOSTI ZA SAČINJAVANJE ZAVEŠTANJA;
- 4) onaj ko je u nameri sprečavanja ostaviočeve poslednje volje uništio ili sakrio njegovo zaveštanje, ili ga je falsifikovao;
- 5) ONAJ KO JE ONEMOGUĆIO ILI POKUŠAO DA ONEMOGUĆI OSTVARENJE ONOG REDA NASLEĐIVANJA KOJI JE OSTAVILAC ODREDIO ILI HTEO DA ODREDI ILI SA KOJIM JE RAČUNAO;
- 6) onaj ko se teže ogrešio o zakonsku obavezu izdržavanja ostavioca, ili mu je uskratio nužnu pomoć;

¹ Član naveden u zagradama označava odgovarajući član iz važećeg Zakona o nasleđivanju Republike Srbije („Službeni glasnik RS, br. 46/95 i 101/2003 – Odluka USRS). Većim slovima označene su predložene novine u odnosu na važeći tekst.

Sud na nedostojnost pazi po službenoj dužnosti.

Alternativa: Posle tačke 6) dodaje se nova tačka 7) koja glasi:

7) ONAJ KO JE UMIŠLJAJNO UČINIO TEŽE KRIVIČNO DELO, A DO SMRTI OSTAVIOČEVE NE VRATI SE U ZEMLJU.

Prestanak nedostojnosti

Član 5. (član 5 ZN)

Ostavilac može oprostiti nedostojnost.

Oproštaj mora biti učinjen u obliku ZAVEŠTANJA.

Položaj potomaka nedostojnog

Član 6. (član 6 ZN)

Nedostojnost ne smeta potomcima nedostojnog i oni nasleđuju kao da je nedostojan umro pre ostavioca.

Nasledna prava stranaca

Član 7. (član 7 ZN)

Strani državljani u Republici Srbiji imaju, pod uslovom uzajamnosti, isti nasledni položaj kao i domaći državljani, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Glava druga
NASLEĐIVANJE NA OSNOVU ZAKONA

I. ZAKONSKI NASLEDNICI

Krug zakonskih naslednika

Član 8. (član 8 ZN)

Na osnovu zakona, ostavioca nasleđuju: njegovi potomci, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegov SUPRUŽNIK, njegovi roditelji, njegovi usvojioci, njegova braća i sestre i njihovi potomci, njegovi dedovi i babe i njihovi potomci i njegovi ostali preci.

Nasleđuje se po naslednim redovima.

Naslednici bližeg naslednog reda isključuju iz nasleđa naslednike daljeg naslednog reda.

Republika Srbija je poslednji zakonski naslednik.

1. PRVI NASLEDNI RED

Ostaviočevi potomci i *supružnik*

Član 9. (član 9 ZN)

Prvi nasledni red čine ostaviočevi potomci i njegov SUPRUŽNIK.

Ostaviočeva deca i SUPRUŽNIK nasleđuju na jednake delove.

Kad postoji ostaviočevo dete kome ostaviočev SUPRUŽNIK nije roditelj, a imovina SUPRUŽNIKA je veća od one koja bi mu pripala pri podeli zaostavštine na jednake delove, onda svako ostaviočevo dete može naslediti do dva puta više nego SUPRUŽNIK ako sud, pošto razmotri sve okolnosti, oceni da je to opravdano.

Pravo predstavljanja

Član 10. (član 10 ZN)

Ako ostaviočevo dete ne može ili neće da nasledi, njegov deo na jednake delove nasleđuju njegova deca (unuci ostaviočevi), a kad neki od ostaviočevih unuka ne može ili neće da nasledi, njegov deo na jednake delove nasleđuju njegova deca (praunuci ostaviočevi) i tako redom sve dokle ima ostaviočevih potomaka.

Ako ostavilac nema potomstva

Član 11. (član 11 ZN)

Kad ostavilac nema potomstva, *supružnik* ne nasleđuje u prvom naslednom redu.

2. DRUGI NASLEDNI RED

Ostaviočev *supružnik* i roditelji

Član 12. (član 12 ZN)

Drugi nasledni red čine ostaviočev SUPRUŽNIK i ostaviočevi roditelji i njihovo potomstvo.

Ostaviočev SUPRUŽNIK nasleđuje polovinu zaostavštine, a drugu polovinu na jednake delove nasleđuju ostaviočevi roditelji.

Ako ostaviočev SUPRUŽNIK ne može ili neće da nasledi, zaostavštinu na jednake delove nasleđuju ostaviočevi roditelji.

Ako ostaviočevi roditelji imaju potomstva

Član 13. (član 13 ZN)

Ako ostaviočev roditelj ne može ili neće da nasledi, njegov deo na jednake delove nasleđuju njegova deca (braća i sestre ostavioca), njegovi unuci i praunuci i njegovi dalji potomci, po pravilima PRAVA PREDSTAVLJANJA.

Ako ostaviočevi roditelji ne mogu ili neće da naslede, njihov deo nasleđuju njihovi potomci, onako kako je određeno u prethodnom stavu.

Ako ostaviočev roditelj nema potomstvo

Član 14. (član 14 ZN)

Ako ostaviočev roditelj nema potomstva a ne može ili neće da nasledi, njegov deo nasleđuje drugi ostaviočev roditelj, a ako ni on ne može ili neće da nasledi, njegovi potomci nasleđuju sve što bi pripalo roditeljima, onako kako je određeno u prethodnom članu.

Ako ostaviočevi roditelji nemaju potomstva

Član 15. (član 15 ZN)

Ako ostaviočevi roditelji nemaju potomstva a ne mogu ili neće da naslede, SUPRUŽNIK nasleđuje celokupnu zaostavštinu.

3. TREĆI NASLEDNI RED

Ostaviočevi dedovi i babe

Član 16. (član 16 ZN)

Treći nasledni red čine ostaviočevi dedovi i babe i njihovo potomstvo, PO PRAVILIMA PRAVA PREDSTAVLJANJA.

Ostaviočevi deda i baba sa očeve strane (očeva loza) nasleđuju polovinu zaostavštine, a drugu polovinu nasleđuju deda i baba s majčine strane (majčina loza).

Prava dede i babe iste loze

Član 17. (član 17 ZN)

Deda i baba iste loze nasleđuju na jednake delove.

Ako neki od ovih predaka ne može ili neće da nasledi, njegov deo nasleđuju njegova deca, njegovi unuci i njegovi dalji potomci, po pravilima PRAVA PREDSTAVLJANJA.

U svemu ostalom što se tiče naslednog prava dede i babe iste loze i njihovog potomstva važe pravila po kojima nasleđuju ostaviočevi roditelji i njihovi potomci.

Ako deda i baba iste loze nemaju potomstva

Član 18. (član 18 ZN)

Ako deda i baba iste loze nemaju potomstva a ne mogu ili neće da naslede, njihov deo nasleđuju deda i baba druge loze, njihova deca i unuci i njihovi dalji potomci, onako kako je određeno u prethodnom članu.

4. ČETVRTI NASLEDNI RED

Ostaviočevi pradedovi i prababe

Član 19. (član 19 ZN)

Četvrti nasledni red čine ostaviočevi pradedovi i prababe.

Ostaviočevi pradedovi i prababe sa očeve strane nasleđuju na jednake delove polovinu zaostavštine, a drugu polovinu na jednake delove nasleđuju ostaviočevi pradedovi i prababe s majčine strane.

Ako neki od ovih predaka ne može ili neće da nasledi, njegov deo nasleđuje njegov SUPRUŽNIK, ako je predak ostaviočev.

Ako par predaka iste loze ne može ili neće da nasledi, njihov deo nasleđuje drugi par predaka iste loze.

Ako pradedovi i prababe jedne loze ne mogu ili neće da naslede, njihov deo nasleđuju pradedovi i prababe druge loze.

5. OSTALI NASLEDNI REDOVI

Ostaviočevi ostali preci

Član 20. (član 20 ZN)

Posle ostaviočevih pradedova i prababa, zaostavštinu nasleđuju njegovi dalji preci, redom, shodno pravilima pod kojima nasleđuju njegovi pradedovi i prababe.

6. REPUBLIKA SRBIJA KAO ZAKONSKI NASLEDNIK

Kad i kako Republika Srbija nasleđuje

Član 21. (član 21 ZN)

Republika Srbija nasleđuje ako ostavilac nema drugih zakonskih naslednika.

Republika Srbija ne može se odreći nasleđa.

Zaostavština koju Republika Srbija nasledi postaje državna imovina.

II. POSEBNA PRAVILA ZA NEKE ZAKONSKE NASLEDNIKE

1. OSTAVIOČEV SUPRUŽNIK

Kada supružnik gubi pravo zakonskog nasleđivanja

Član 22. (član 22 ZN)

SUPRUŽNIK gubi pravo zakonskog nasleđivanja:

- 1) ako je ostavilac bio podneo tužbu za razvod braka a posle njegove smrti se utvrdi da je tužba bila osnovana;
- 2) ako je njegov brak sa ostaviocem poništen posle ostaviočeve smrti, a iz razloga koji su SUPRUŽNIKU bili poznati u trenutku zaključenja braka;
- 3) ako je njegova zajednica života sa ostaviocem bila trajno prestala njegovom krivicom ili u sporazumu sa ostaviocem.

a) Povećanje naslednog dela supružnika u drugom naslednom redu

Uslovi

Član 23. (član 23 ZN)

Kad je pozvan na nasleđe s naslednicima drugog naslednog reda a nema nužnih sredstava za život, SUPRUŽNIK može u roku od jedne godine od smrti ostaviočeve zahtevati doživotno uživanje (plodouživanje) na celini ili delu zaostavštine koju su nasledili ostali naslednici.

Kad je vrednost zaostavštine tako mala da bi njenom podelom zapao u oskudicu, SUPRUŽNIK može zahtevati u svojinu celokupnu zaostavštinu.

Pri odlučivanju sud naročito ceni dužinu trajanja zajednice života ostavioca i SUPRUŽNIKA, imovno stanje, sposobnost za privređivanje SUPRUŽNIKA i ostalih naslednika i vrednost zaostavštine.

Nenasledivost prava

Član 24. (član 24 ZN)

Ako SUPRUŽNIK umre pre ostvarenja prava na povećanje naslednog dela, to pravo ne prelazi na njegove naslednike.

Preinačenje i ukidanje doživotnog uživanja

Član 25. (član 25 ZN)

SUPRUŽNIK i ostali naslednici uvek mogu sporazumom doživotno uživanje preinačiti u doživotnu rentu.

Kad se promene prilike zbog kojih je SUPRUŽNIKU pripalo doživotno uživanje ili renta, sud može, na zahtev ostalih naslednika, doživotno uživanje ili rentu ukinuti.

Pri odlučivanju sud naročito ceni lično, bračno i imovno stanje SUPRUŽNIKA i ostalih naslednika.

b) Smanjenje naslednog dela supružnika u drugom naslednom redu

Uslovi

Član 26. (član 26 ZN)

Kad je SUPRUŽNIK pozvan na nasleđe s naslednicima drugog naslednog reda, a ostaviočeva nasleđena dobra čine više od polovine njegove posebne imovine, ostali naslednici mogu u roku od jedne godine od smrti ostaviočeve zahtevati smanjenje naslednog dela SUPRUŽNIKA do četvrtine zaostavštine, ako zajednica života ostavioca i SUPRUŽNIKA nije trajala duže vremena.

Pri odlučivanju o obimu smanjenja naslednog dela SUPRUŽNIKA sud ceni vrednost ostaviočevih nasleđenih dobara i dužinu trajanja zajednice života ostavioca i SUPRUŽNIKA.

Deo za koji je nasledni deo SUPRUŽNIKA smanjen sud dodeljuje samo nasledniku koji je zahtev postavio.

Nasledivost prava

Član 27. (član 27 ZN)

Ako naslednik koji nije zahtevao smanjenje naslednog dela SUPRUŽNIKA umre pre isteka roka za postavljanje zahteva, to pravo pripada njegovim potomcima, ako su njegovi naslednici, u roku od šest meseci od njegove smrti.

Pravo supružnika na izbor i nenasledivost prava izbora

Član 28. (član 28 ZN)

Sve dokle se ne reši o zahtevu ostalih naslednika SUPRUŽNIK može umesto nasleđa u svojini izabrati doživotno uživanje na polovini zaostavštine.

Ako SUPRUŽNIK umre pre davanja izjave o izboru, njegovi naslednici mogu naslediti samo u svojini.

Izjava o izboru i njen poništaj

Član 29. (član 29 ZN)

Ako je izjava o izboru data pod uslovom ili rokom, smatraće se da ni uslov ni rok ne postoje.

Izjava o izboru ne može se opozvati, ali se može poništiti ako je posledica prinude, prevare, pretnje ili zablude.

Ako se posle okončanja postupka za raspravljanje zaostavštine pronađe nova imovina, već učinjeni izbor proteže se i na tu imovinu.

Preinačenje doživotnog uživanja u rentu

Član 30. (član 30 ZN)

SUPRUŽNIK i ostali nasljednici uvek mogu sporazumom doživotno uživanje preinačiti u doživotnu rentu.

2. OSTAVIOČEVI RODITELJI

Uslovi za povećanje naslednog dela roditelja

Član 31. (član 31 ZN)

Kad su pozvani na nasleđe sa ostaviočevim SUPRUŽNIKOM a nemaju nužnih sredstava za život, ostaviočevi roditelji mogu u roku od jedne godine od smrti ostaviočeve zahtevati doživotno uživanje na celini ili delu zaostavštine koju je nasledio SUPRUŽNIK.

Ako je zajednica života ostaviočevih roditelja trajno prestala, roditelj koji nema nužnih sredstava za život, a zajednica života nije prestala njegovom krivicom, može zahtevati doživotno uživanje i na celini ili delu zaostavštine koju je nasledio drugi ostaviočev roditelj.

Ako ostaviočev roditelj ne može ili neće da nasledi, roditelj koji nema nužnih sredstava za život može zahtevati doživotno uživanje i na celini ili delu zaostavštine koju su nasledili potomci drugog roditelja.

Kad je vrednost zaostavštine tako mala da bi njenom podelom zapali u oskudicu, ostaviočevi roditelji mogu zahtevati u svojini celokupnu zaostavštinu.

Šta sud naročito ceni

Član 32. (član 32 ZN)

Pri odlučivanju o zahtevu ostaviočevih roditelja, sud naročito ceni imovno stanje i sposobnost za privređivanje roditelja, ostaviočevog SUPRUŽNIKA i potomaka roditelja koji ne može ili neće da nasledi, dužinu trajanja zajednice života ostaviočeva i SUPRUŽNIKA i vrednost zaostavštine.

Nenasledivost prava

Član 33. (član 33 ZN)

Ako ostaviočevi roditelji umru pre ostvarenja prava na povećanje naslednog dela, to pravo ne prelazi na njihove naslednike.

3. USVOJENIK

Usvojenik iz potpunog usvojenja

Član 34. (član 34 ZN)

Usvojenik iz potpunog usvojenja, njegovi potomci i njegovi usvojenici iz potpunog usvojenja i njihovi potomci nasleđuju usvojioca i njegove srodnike isto kao što deca i njihovi potomci nasleđuju svoje roditelje i njihove srodnike.

Usvojenik iz potpunog usvojenja i njegovi potomci ne nasleđuju usvojenikove krvne srodnike, niti ovi nasleđuju usvojenika i njegove potomke.

Usvojenik iz nepotpunog usvojenja

Član 35. (član 35 ZN)

Usvojenik iz nepotpunog usvojenja, njegovi potomci i njegovi usvojenici iz potpunog usvojenja i njihovi potomci nasleđuju samo usvojioca isto kao što deca i njihovi potomci nasleđuju svoje roditelje, ako ta prava pri usvojenju nisu ograničena ili isključena.

Nepotpuno usvojenje ne smeta nasleđivanju između usvojenika i njegovih krvnih srodnika.

Član 36. (član 36 ZN)

Usvojenik iz nepotpunog usvojenja i njegovi potomci ne nasleđuju usvojioca ako je usvojlac bio podneo zahtev za prestanak usvojenja, a posle njegove smrti se utvrdi da je zahtev bio osnovan.

4. USVOJILAC

Usvojlac iz potpunog usvojenja

Član 37. (član 37 ZN)

Usvojlac iz potpunog usvojenja i njegovi srodnici nasleđuju usvojenika i njegove potomke isto kao što roditelji i njihovi srodnici nasleđuju svoju decu i njihove potomke.

Usvojlac iz nepotpunog usvojenja

Član 38. (član 38 ZN)

Usvojlac iz nepotpunog usvojenja i njegovi srodnici ne nasleđuju usvojenika.

Izuzetno, ako usvojlac nema nužnih sredstava za život a usvojenik nema naslednika iz prvog naslednog reda, usvojlac može u roku od jedne godine od smrti usvojenikove zahtevati doživotno uživanje na delu zaostavštine, ako pri usvojenju nisu bila isključena usvojenikova nasledna prava.

Pri odlučivanju sud ceni dužinu trajanja usvojenja, obim usvojenikovih naslednih prava, vrednost zaostavštine i imovno stanje naslednika pozvanih na nasleđe.

Ako usvojlac umre pre ostvarenja prava na nasleđivanje, to pravo ne prelazi na njegove naslednike.

III. NUŽNI NASLEDNICI

1. POLOŽAJ NUŽNIH NASLEDNIKA I PRIRODA NUŽNOG DELA

Ko su nužni naslednici

Član 39. (član 39 ZN)

Nužni naslednici su ostaviočevi: potomci, usvojenici i njihovi potomci, SUPRUŽNIK, roditelji, usvojlac, braća i sestre, dedovi i babe i ostali preci.

Usvojlac iz nepotpunog usvojenja, ostaviočeva braća i sestre, njegovi dedovi i babe i njegovi ostali preci nužni su naslednici samo ako su trajno nesposobni za privređivanje a nemaju nužnih sredstava za život.

Nužni naslednik može biti samo onaj ko je po zakonskom redu nasleđivanja pozvan na nasleđe.

Nužni deo

Član 40. (član 40 ZN)

Nužnim naslednicima pripada deo zaostavštine kojim ostavilac nije mogao raspolagati i koji se naziva nužnim delom.

Nužni deo potomaka, usvojenika i njegovih potomaka i ostaviočevog SUPRUŽNIKA je polovina, a nužni deo ostalih nužnih naslednika je trećina dela koji bi svakom od njih pripao po zakonskom redu nasleđivanja.

Ako nužni naslednik ne može ili neće da nasledi, njegov nužni deo ne prirasta ostalim nužnim naslednicima.

Namirenje nužnih naslednika i odgovornost za ostaviočeve dugove

Član 41. (član 41 ZN)

Nužni naslednik se namiruje posle ostaviočevih poverilaca a pre isporukoprimaca (legatara).

Nužni naslednik ne odgovara za ostaviočeve dugove, do visine vrednosti nužnog dela.

Povreda nužnog dela

Član 42. (član 42 ZN)

Nužni deo je povređen ako je vrednost ostaviočevih zaveštajnih raspolaganja i poklona učinjenih nužnom nasledniku ili licu umesto koga ovaj dolazi na nasleđe manja od vrednosti naslednikovog nužnog dela.

Priroda prava na nužni deo

Član 43. (član 43 ZN)

Nužnom nasledniku pripada novčana protivvrednost nužnog dela (obligaciono pravo).

Na zahtev nužnog naslednika, sud može odlučiti da ovom pripadne određeni deo stvari i prava koji čine zaostavštinu (stvarno pravo), KAD NAĐE DA JE TO OPRAVDANO.

Odredbe prethodnih stavova važe samo ako ostavilac u zaveštanju ne odredi prirodu nužnog dela.

Ko su dužnici nužnog naslednika

Član 44. (član 44 ZN)

Nužnom nasledniku novčanu protivvrednost solidarno duguju svi zaveštajni naslednici i isporukoprимci, srazmerno delu zaostavštine koji su dobili ako iz zaveštanja na sledi što drugo.

Kad je to nedovoljno, nužni naslednik može zahtevati dopunu novčane protivvrednosti, shodno pravilima za vraćanje poklona.

Pogodovani isporukoprимac

Član 45. (član 45 ZN)

Kad je zaveštalac odredio više isporukoprимaca i naredio da se neki od njih namiri pre ostalih, on postaje dužnik nužnog naslednika samo ako ostali ne mogu namiriti nužni deo.

Srazmerno smanjenje isporuka naloženih zaveštajnom nasledniku ili isporukoprимcu

Član 46. (član 46 ZN)

Zaveštajni naslednik koji je nužnom nasledniku isplatio nužni deo može zahtevati srazmerno smanjenje isporuke koja ga tereti ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Isto važi i za isporukoprимca kome je zaveštalac naložio da iz svoje isporuke nešto ispuni.

Nužni deo s teretom i pravo izbora

Član 47. (član 47 ZN)

Ako ostavilac nečim optereti nužni deo (isporukom, nalogom, uslovom ili rokom), smatraće se da je naslednikov nužni deo bez tereta.

Kad ostavilac nužnom nasledniku zavešta više od nužnog dela i nečim ga optereti, nužni naslednik može izabrati uvećani deo, uz ispunjenje tereta, ili samo nužni deo, bez tereta.

2. IZRAČUNAVANJE NUŽNOG DELA

Utvrđivanje vrednosti zaostavštine na osnovu koje se izračunava nužni deo

Član 48. (član 48 ZN)

PRVO se popisuje i procenjuje celokupna imovina koju je ostavilac imao u trenutku smrti, zajedno sa svim njegovim zaveštajnim raspolaganjima, svim njegovim potraživanjima, pa i onim prema nekom od naslednika, izuzev očigledno nenaplativim.

Od tako utvrđene vrednosti odbija se zatim iznos ostaviočevih dugova, kao i iznos troškova popisa i procene zaostavštine i uobičajenih troškova njegove sahrane.

Tako dobijenom ostatku dodaje se vrednost svih poklona koje je ostavilac ma na koji način učinio nekom od zakonskih naslednika, nezavisno od toga kom naslednom redu pripadaju i da li mogu i hoće da naslede, kao i vrednost poklona za koje je ostavilac naredio da se nasledniku ne uračunaju u nasledni deo.

Konačno, svemu tome dodaje se i vrednost poklona koje je ostavilac u poslednjoj godini svog života učinio onima koji nisu zakonski naslednici.

Član 49. (član 49 ZN)

U vrednost zaostavštine na osnovu koje se izračunava nužni deo ne ulaze dobra koja je zakonski naslednik stekao punovažnim ugovorom o ustupanju i raspodeli imovine za života, ono što je ostavilac utrošio na izdržavanje i školovanje zakonskog naslednika, pokloni učinjeni u dobrotvorne i druge opštekorisne svrhe, ni manji uobičajeni pokloni.

Šta se smatra poklonom

Član 50. (član 50 ZN)

Poklonom se smatra svako odricanje od prava, pa i odricanje od nasleđa u korist određenog naslednika, otpuštanje duga, ono što je ostavilac za života dao nasledniku na ime naslednog dela ili zbog osnivanja ili proširenja domaćinstva ili obavljanja zanimanja, kao i svako drugo besplatno raspolaganje.

Određivanje vrednosti poklona

Član 51. (član 51 ZN)

Pri procenjivanju poklona ceni se vrednost poklonjene stvari u trenutku utvrđivanja vrednosti zaostavštine, ali prema njenom stanju u vreme kad je poklonjena.

Ako se poklon sastoji u osiguranju

Član 52. (član 52 ZN)

Kad se poklon sastoji u osiguranju u korist poklonoprimeca, kao vrednost poklona uzima se zbir uplaćenih premija ako je taj zbir manji od osigurane sume.

Ako je zbir uplaćenih premija veći od osigurane sume, kao vrednost poklona uzima se osigurana suma.

3. PRAVILA AKO JE NUŽNI DEO STVARNO PRAVO

Smanjenje zaveštajnih raspolaganja i vraćanje poklona

Član 53. (član 53 ZN)

Kad je nužni deo povređen, smanjuju se zaveštajna raspolaganja, a vraćaju se i pokloni ako je to potrebno da se nužni deo namiri.

Srazmerno smanjenje zaveštajnih raspolaganja Pogodovana isporuka

Član 54. (član 54 ZN)

Zaveštajna raspolaganja smanjuju se u istoj srazmeri, bez obzira na njihovu prirodu i obim, ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Ako je zaveštalac ostavio više isporuka i naredio da se neka od njih ispuni pre ostalih, ta se isporuka smanjuje samo ako vrednost ostalih ne doseže da se namiri nužni deo.

Smanjenje isporuka naloženih zaveštajnom nasledniku ili isporukoprimecu

Član 55. (član 55 ZN)

Zaveštajni naslednik čiji je nasledni deo smanjen zbog dopune nužnog dela može zahtevati srazmerno smanjenje isporuke koja ga tereti ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Isto važi i za isporukoprimca kome je zaveštalac naložio da iz svoje isporuke nešto ispuni.

Redosled vraćanja poklona

Član 56. (član 56 ZN)

Pokloni se vraćaju obrnuto redu kojim su činjeni.

Pokloni učinjeni istovremeno vraćaju se srazmerno.

Položaj poklonoprimca koji vraća poklon

Član 57. (član 57 ZN)

Poklonoprimac se smatra savesnim držaoцем sve dokle ne sazna za zahtev za vraćanje poklona.

4. ZASTARELOST PRAVA

Ako je nužni deo obligaciono pravo

Član 58. (član 58 ZN)

Ako je nužni deo povređen zaveštanjem, isplata novčane protivvrednosti može se zahtevati u roku od tri godine od dana proglašenja zaveštanja.

Ako je nužni deo povređen i poklonima, dopuna novčane protivvrednosti može se zahtevati u roku od tri godine od smrti ostaviočeve.

Ako je nužni deo stvarno pravo

Član 59. (član 59 ZN)

Smanjenje zaveštajnih raspolaganja može se zahtevati u roku od tri godine od dana proglašenja zaveštanja.

Vraćanje poklona može se zahtevati u roku od tri godine od smrti ostaviočeve.

5. KO MOŽE ZAHTEVATI NUŽNI DEO I NASLEDIVOST PRAVA

Član 60. (član 60 ZN)

Isplatu novčane protivvrednosti, odnosno smanjenje zaveštajnih raspolaganja i vraćanje poklona mogu zahtevati nužni naslednici.

Ako ostaviočev potomak ili usvojenik koji nije zahtevao nužni deo umre pre isteka roka za postavljanje zahteva, to pravo pripada njegovim naslednicima, u roku od šest meseci od njegove smrti.

6. RAZBAŠTINJENJE NUŽNIH NASLEDNIKA

a) Isključenje nužnih naslednika

Uzroci isključenja

Član 61. (član 61 ZN)

ZAVEŠTALAC MOŽE ISKLJUČITI IZ NASLEĐA NUŽNOG NASLEDNIKA KOJI SE POVREDOM NEKE ZAKONSKE ILI MORALNE OBAVEZE TEŽE OGREŠIO O NJEGA.

Alternativa: Prethodni član se menja tako da glasi:

Zaveštalac može isključiti iz nasleđa nužnog naslednika koji se povredom neke zakonske ili moralne obaveze teže ogrešio o njega (ako se uvredljivo ili grubo odnosio prema zaveštaocu, ako je umišljajno učinio krivično delo prema zaveštaocu, njegovom detetu, usvojeniku, SUPRUŽNIKU ili roditelju, ako se odao neradu i nepoštenom životu i sl.).

Isključenje može biti potpuno ili delimično.

Uslovi punovažnosti isključenja

Član 62. (član 62 ZN)

Isključenje mora biti učinjeno u obliku potrebnom za zaveštanje.

Isključenje mora biti izraženo na nesumnjiv način, a poželjno je navesti i uzrok isključenja.

Uzrok isključenja mora postojati u vreme ostaviočeve smrti.

Dokazivanje osnovanosti isključenja tereti onog ko se na isključenje poziva.

Posledice isključenja

Član 63. (član 63 ZN)

Isključeni gubi nasleđe u meri u kojoj je isključen.

U SLUČAJU POTPUNOG ISKLJUČENJA prava ostalih koji mogu naslediti određuju se kao da je isključeni umro pre ostaviooca.

b) Lišenje nužnih naslednika

Član 64. (član 64 ZN)

Ako je potomak koji ima pravo na nužni deo prezadužen ili je rasipnik, zaveštalac ga može u celini ili delimično lišiti nužnog dela u korist potomaka lišenog.

Lišenje mora biti učinjeno u obliku potrebnom za zaveštanje.

Uslovi za punovažnost lišenja

Član 65. (član 65 ZN)

Lišenje je punovažno samo ako u trenutku smrti ostaviočeve lišeni ima maloletno dete ili maloletnog unuka od ranije umrlog deteta.

Isto važi i ako lišeni ima punoletno dete ili punoletnog unuka od ranije umrlog deteta, koji su nesposobni za privređivanje.

IV. URAČUNAVANJE POKLONA I ISPORUKA U NASLEDNI DEO

Uračunavanje poklona

Član 66. (član 66 ZN)

Zakonskom nasledniku uračunava se u njegov nasledni deo poklon koji je ma na koji način dobio od ostaviooca.

Plodovi i druge koristi koje je naslednik od poklonjene stvari ili prava imao do smrti ostaviočeve ne uračunavaju mu se u nasledni deo.

Kada se poklon ne uračunava

Član 67. (član 67 ZN)

Poklon se nasledniku ne uračunava u nasledni deo ako je ostavilac IZJAVIO, u vreme poklona ili docnije, ili u zaveštanju, da se poklon neće uračunati, ili se iz okolnosti može zaključiti da je to bila namera ostaviočeva.

Time se ne dira u pravila o nužnom delu.

Uračunavanje isporuke

Član 68. (član 68 ZN)

Isporuka ostavljena zakonskom nasledniku uračunava se u njegov nasledni deo ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Kako se uračunavaju pokloni i isporuke

Član 69. (član 69 ZN)

Pokloni i isporuke uračunavaju se tako što ostali zakonski nasljednici dobijaju iz zaostavštine odgovarajuću vrednost, pa se posle toga ostatak deli među nasljednicima.

Ako je zaostavština nedovoljna da ostali nasljednici dobiju odgovarajuću vrednost, nasljednik kome se vrši uračunavanje nije dužan vratiti išta od primljenog.

Time se ne dira u pravila o nužnom delu.

Pravo naslednika koji se odrekao nasleđa

Član 70. (član 70 ZN)

Nasljednik koji se odrekao nasleđa zadržava poklon samo u granicama u kojima ne dira u nužni deo ostalih nasljednika.

Nasljednik koji se odrekao nasleđa može zahtevati isporuku samo u granicama u kojima ne dira u nužni deo ostalih nasljednika.

Pokloni učinjeni licu umesto koga nasljednik dolazi na nasleđe

Član 71. (član 71 ZN)

Pokloni učinjeni licu umesto koga nasljednik dolazi na nasleđe zbog smrti, odricanja od nasleđa, nedostojnosti, isključenja iz nasleđa ili lišenja nužnog dela uračunavaju se nasljedniku u nasledni deo.

Alternativa: Prethodni član se menja tako da glasi.

POKLONI UČINJENI LICU UMESTO KOGA NASLEDNIK DOLAZI NA NASLEĐE ZBOG NEDOSTOJNOSTI, ISKLJUČENJA IZ NASLEĐA ILI LIŠENJA NUŽNOG DELA, NE URAČUNAVAJU SE NASLEDNIKU U NASLEDNI DEO.

POKLONI UČINJENI LICU UMESTO KOGA NASLEDNIK DOLAZI NA NASLEĐE ZBOG SMRTI ILI ODRICANJA OD NASLEĐA, URAČUNAVAJU SE NASLEDNIKU U NASLEDNI DEO.

Određivanje vrednosti poklona pri uračunavanju

Član 72. (član 72 ZN)

Pri uračunavanju poklona ceni se vrednost poklonjene stvari u trenutku uračunavanja, ali prema njenom stanju u vreme kad je poklonjena.

Ako se poklon sastoji u osiguranju

Član 73. (član 73 ZN)

Kad se poklon sastoji u osiguranju u korist poklonoprimeca, kao vrednost poklona uzima se zbir uplaćenih premija, ako je taj zbir manji od osigurane sume.

Ako je zbir uplaćenih premija veći od osigurane sume, kao vrednost poklona uzima se osigurana suma.

Uračunavanje nasledničkog duga

Član 74. (član 74 ZN)

Nasljedniku se u njegov deo uračunava ono što je dugovao ostaviocu.

Uobičajeni manji pokloni

Član 75. (član 75 ZN)

Uobičajeni manji pokloni nikada se ne uračunavaju u nasledni deo.

Troškovi izdržavanja naslednika

Član 76. (član 76 ZN)

Ono što je utrošeno na izdržavanje i obavezno školovanje naslednika ne računava se u njegov nasledni deo.

Sud odlučuje o tome da li će se izdaci koje je ostavilac učinio za dalje školovanje naslednika računati u njegov nasledni deo i koliko, ceneći naročito vrednost zaostavštine i troškove školovanja i osposobljavanja za samostalan život ostalih naslednika.

Ko može zahtevati uračunavanje

Član 77. (član 77 ZN)

Zahtevati da se u nasledni deo jednog naslednika računavaju pokloni i isporuke mogu samo njegovi sanaslednici.

Glava treća
NASLEĐIVANJE NA OSNOVU ZAVEŠTANJA (TESTAMENTA, POSLEDNJE VOLJE)

I. ZAVEŠTANJE

Pojam

Član 78. (član 78 ZN)

Zaveštanje je jednostrana, lična i uvek opoziva izjava volje za to sposobnog lica kojom ono raspoređuje svoju imovinu za slučaj smrti ILI DAJE DRUGE IZJAVE U VEZI SVOJE SMRTI, u zakonom određenom obliku.

Zaveštajna (testamentalna) sposobnost

Član 79. (član 79 ZN)

Zaveštanje može sačiniti lice koje je navršilo petnaest godina života i sposobno je za rasuđivanje.

Gubitak sposobnosti za rasuđivanje posle sačinjenog zaveštanja

Član 80. (član 80 ZN)

Gubitak sposobnosti za rasuđivanje posle sačinjenog zaveštanja ne utiče na njegovu punovažnost. Izuzetno, kad se bitno izmene prilike koje su u vreme zaveštanja bile zaveštaočeva odlučujuća pobuda, sud može, na zahtev zainteresovanog lica, staviti van snage pojedine odredbe zaveštanja ili celo zaveštanje, ako zaveštalac to nije mogao učiniti zbog gubitka sposobnosti za rasuđivanje.

Zahtev se može postaviti u roku od tri godine od proglašenja zaveštanja.

Volja za sačinjavanje zaveštanja

Član 81. (član 81 ZN)

Zaveštaočeva volja za sačinjavanje zaveštanja mora biti ozbiljna, stvarna, slobodna I UPUĆENA NA NEŠTO ŠTO JE MOGUĆE OSTVARITI.

Namera za sačinjavanje zaveštanja

Član 82. (član 82 ZN)

Zaveštaočeva namera za sačinjavanje zaveštanja mora biti određena i безусловna.

Oblik zaveštanja

Član 83. (član 83 ZN)

Zaveštanje mora biti sačinjeno u obliku i pod uslovima određenim zakonom.

II. OBLICI ZAVEŠTANJA

1. VRSTE OBLIKA

a) Svojeručno zaveštanje

Član 84. (član 84 ZN)

Zaveštalac koji zna da čita i piše može zaveštanje sačiniti tako što će ga svojom rukom napisati i potpisati.

Za punovažnost svojeručnog zaveštanja nije nužno da se u njemu naznači datum kada je sačinjeno, ali je to poželjno.

Alternativa: Stav 2 prethodnog člana menja se tako da glasi:

ZA PUNOVAŽNOST SVOJERUČNOG ZAVEŠTANJA NUŽNO JE DA SE U NJEMU NAZNAČI DATUM KADA JE SAČINJENO.

b) Pismeno zaveštanje pred svedocima

Član 85. (član 85 ZN)

Zaveštalac koji zna da čita i piše može zaveštanje sačiniti tako što će pred dva svedoka izjaviti da je već sačinjeno pismeno pročitao, da je to njegova poslednja volja i potom se na pismenu svojeručno potpisati.

Svedoci se istovremeno potpisuju na samom zaveštanju, a poželjno je da se naznači njihovo svojstvo svedoka.

v) Sudsko zaveštanje

Sačinjavanje sudskog zaveštanja

Član 86. (član 86 ZN)

Sudsko zaveštanje sačinjava se po pravilima koja važe za sastavljanje isprava ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

Sudsko zaveštanje ako je zaveštalac u stanju da ga pročita

Član 87. (član 87 ZN)

Zaveštanje može po kazivanju zaveštaoca sačiniti sudija, pošto prethodno utvrdi zaveštaoćev identitet.

Pošto zaveštalac takvo zaveštanje pročita i potpiše, sudija na samom zaveštanju potvrđuje da ga je zaveštalac u njegovom prisustvu pročitao i potpisao.

Sudsko zaveštanje ako zaveštalac nije u stanju da ga pročita

Član 88. (član 88 ZN)

Kad zaveštalac nije u stanju da pročita zaveštanje koje mu je sačinio sudija, ovaj ga zaveštaocu čita u prisustvu dva svedoka, pa onda zaveštalac u prisustvu istih svedoka izjavljuje da je to njegovo zaveštanje i potom zaveštanje potpisuje ili stavlja na njega svoj rukoznak.

Svedoci se istovremeno potpisuju na samom zaveštanju.

Sudija je dužan na samom zaveštanju potvrditi da su sve ove radnje učinjene.

Ako je zaveštanje sačinjeno u drugom sudu

Član 89. (član 89 ZN)

Kad je zaveštanje sačinjeno u sudu na čijem području zaveštalac nema prebivalište, sud je dužan o tome odmah izvestiti sud na čijem području zaveštalac ima prebivalište.

Predavanje zaveštanja sudu

Član 90. (član 90 ZN)

Zaveštalac može svojeručno zaveštanje, pismeno zaveštanje pred svedocima i sudsko zaveštanje poveriti na čuvanje nadležnom sudu u otvorenom ili zatvorenom omotu.

Sud će o prijemu zaveštanja sačiniti zapisnik i zaveštanje staviti u zaseban omot koji će se zapečatiti i čuvati u sudu.

g) Konzularno zaveštanje

Član 91. (član 91 ZN)

Zaveštaocu može u inostranstvu zaveštanje sačiniti konzularni predstavnik ili diplomatski predstavnik REPUBLIKE SRBIJE koji obavlja konzularne poslove, po pravilima koja važe za sastavljanje sudskog zaveštanja.

d) Međunarodno zaveštanje

Punovažnost međunarodnog zaveštanja

Član 92. (član 92 ZN)

Međunarodno zaveštanje je punovažno bez obzira na mesto gde je sačinjeno i na to gde se nalaze dobra zaveštaočeva, bez obzira na državljanstvo zaveštaoca, na njegovo prebivalište ili boravište, ako je sačinjeno u obliku međunarodnog zaveštanja, u skladu sa odredbama člana 93. do člana 101. ovog zakonika.

Ništavost međunarodnog zaveštanja ne utiče na njegovu punovažnost kao zaveštanja druge vrste.

Nepunovažnost zajedničkog zaveštanja

Član 93. (član 93 ZN)

Odredbe ovog zakona o međunarodnom zaveštanju ne primenjuju se na oblike zaveštanja koje su u istom pismenu sačinila dva ili više lica.

Oblik međunarodnog zaveštanja

Član 94. (član 94 ZN)

Međunarodno zaveštanje mora biti sačinjeno u pismenom obliku, ali ga zaveštalac ne mora svojeručno napisati.

Međunarodno zaveštanje može biti sačinjeno na bilo kom jeziku, rukom ili na neki drugi način.

Nadležnost za sačinjavanje međunarodnog zaveštanja

Član 95. (član 95 ZN)

Ovlašćena lica za postupanje pri sačinjavanju međunarodnog zaveštanja su lica određena prema odredbama čl. 87, 88, 91, 108. i 109. ovog zakonika.

Izjava zaveštaoca

Član 96. (član 96 ZN)

U prisustvu dva svedoka i lica ovlašćenog za sastavljanje međunarodnog zaveštanja, zaveštalac izjavljuje da je sačinjeno pismeno njegovo zaveštanje i da je upoznat s njegovom sadržinom.

Zaveštalac nije dužan da sa sadržinom međunarodnog zaveštanja upozna svedoke, niti ovlašćeno lice.

Potpisivanje međunarodnog zaveštanja

Član 97. (član 97 ZN)

U prisustvu svedoka i ovlašćenog lica zaveštalac potpisuje zaveštanje ili, ako ga je prethodno potpisao, priznaje i potvrđuje potpis za svoj.

Ako zaveštalac nije u stanju da se potpiše, saopštava razlog ovlašćenom licu, koje to BELEŽI na zaveštanju. Zaveštalac može zatražiti da ga, u njegovo ime, drugi potpiše, a ovlašćeno lice će to zabeležiti na zaveštanju.

Svedoci i ovlašćeno lice u prisustvu zaveštaoca stavljaju istovremeno svoje potpise na zaveštanje.

Uslovi za punovažnost potpisa

Član 98. (član 98 ZN)

Potpisi se moraju staviti na kraju zaveštanja.

Kad se zaveštanje sastoji od više listova, zaveštalac mora da potpiše svaki list ili, ako on nije u stanju da se potpiše, zaveštanje može potpisati drugi u njegovo ime, ili ovlašćeno lice.

Svaki list zaveštanja mora biti obeležen brojem.

Datum sačinjavanja međunarodnog zaveštanja

Član 99. (član 99 ZN)

Datum sačinjavanja međunarodnog zaveštanja je datum pod kojim ga je potpisalo ovlašćeno lice.

Ovlašćeno lice taj datum stavlja na kraju zaveštanja.

Tumač pri sačinjavanju međunarodnog zaveštanja

Član 100. (član 100 ZN)

Kad je za sačinjavanje međunarodnog zaveštanja potreban tumač, određuje ga ovlašćeno lice.

Tumač mora ispuniti uslove predviđene za svedoke međunarodnog zaveštanja.

Izjava o čuvanju međunarodnog zaveštanja

Član 101. (član 101 ZN)

Ako ne postoji obavezan propis o čuvanju zaveštanja, ovlašćeno lice pita zaveštaoca da li želi dati izjavu o čuvanju zaveštanja.

Mesto gde zaveštalac ima nameru da čuva zaveštanje zabeležava se u potvrdi koju izdaje ovlašćeno lice.

Potvrda o međunarodnom zaveštanju

Član 102. (član 102 ZN)

Ovlašćeno lice priložice međunarodnom zaveštanju potvrdu, na obrascu propisanom odgovarajućom međunarodnom konvencijom.

Član 103. (član 103 ZN)

Potvrda se sastavlja u dva primerka, od kojih jedan čuva ovlašćeno lice, a drugi predaje zaveštaocu.

Član 104. (član 104 ZN)

Potvrda ovlašćenog lica uzima se kao dovoljan dokaz formalne punovažnosti pismena kao međunarodnog zaveštanja, sve dokle se ne dokaže suprotno.

Član 105. (član 105 ZN)

Nepostojanje ili nepravilnost potvrde ne utiče na formalnu punovažnost međunarodnog zaveštanja sačinjenog u skladu sa odredbama ovog zakonika.

Opoziv međunarodnog zaveštanja

Član 106. (član 106 ZN)

Međunarodno zaveštanje se može opozvati isto kao i ostali oblici zaveštanja, prema ovom zakonu.

Tumačenje i primena odredaba o međunarodnom zaveštanju

Član 107. (član 107 ZN)

Pri tumačenju i primeni odredaba ovog zakona o međunarodnom zaveštanju vodiće se računa o njegovom međunarodnom obeležju i potrebi njegovog jednoobraznog tumačenja.

Alternativa: Posle prethodnog člana dodaju se nova oznaka i novi stav koji glase:

đ) Javnobeležničko zaveštanje

Član 108.

ZAVEŠTALAC MOŽE PRED JAVNIM BELEŽNIKOM, U SKLADU SA POSEBNIM ZAKONOM, SAČINITI ZAVEŠTANJE U OBLIKU JAVNOBELEŽNIČKOG ZAPISA.

JAVNOBELEŽNIČKO ZAVEŠTANJE JE OBLIK REDOVNOG I JAVNOG ZAVEŠTANJA.

Napomena: Ako bi se detaljno uredio ovaj oblik zaveštanja, to bi dovelo do ponavljanja teksta Zakona o javnom beležništvu.

e) Brodsko zaveštanje

Član 109. (član 108 ZN)

Zaveštaocu može na domaćem brodu zaveštanje sačiniti zapovednik broda, po pravilima koja važe za sastavljanje sudskog zaveštanja.

Tako sačinjeno zaveštanje prestaje da važi po isteku trideset dana od dana povratka zaveštaoca u Republiku Srbiju, ODNOSNO ISKRCAVANJA NA KOPNO DRŽAVE U KOJOJ POSTOJI DIPLOMATSKO-KONZULARNO PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRBIJE.

ž) Vojno zaveštanje

Član 110. (član 109 ZN)

Za vreme mobilizacije ili rata, zaveštanje onom ko je na vojnoj dužnosti može sačiniti komandir čete i drugi starešina njegovog ili višeg ranga, ili neko drugi u prisustvu nekog od tih starešina, kao i svaki starešina odvojenog odreda, a po pravilima koja važe za sačinjavanje sudskog zaveštanja.

Tako sačinjeno zaveštanje prestaje da važi po isteku šezdeset dana od dana završetka rata, a ako je zaveštalac ranije ili docnije demobilisan – po isteku trideset dana od dana demobilisanja.

z) Usmeno zaveštanje

Član 111. (član 110 ZN)

Zaveštalac može poslednju volju usmeno izreći pred tri istovremeno prisutna svedoka ako zbog izuzetnih prilika ne može sačiniti pismeno zaveštanje.

Usmeno zaveštanje prestaje da važi po isteku trideset dana od dana prestanka IZUZETNIH PRILIKA IZ PRETHODNOG STAVA.

Dužnost svedoka usmenog zaveštanja

Član 112. (član 111 ZN)

Svedoci pred kojima je zaveštalac usmeno izrekao svoju poslednju volju dužni su da bez odlaganja sastave zaveštaočevu izjavu U PISMENOJ FORMI i da je što pre predaju sudu, ili da je usmeno ponove pred sudom iznoseći pri tom kada je, gde i u kojim prilikama zaveštalac izrekao svoju poslednju volju.

Izvršenje te dužnosti nije uslov punovažnosti usmenog zaveštanja.

2. PRAVILA O ZAVEŠTAJNIM SVEDOCIMA

Ko može biti svedok

Član 113. (član 112 ZN)

Zaveštajni svedoci moraju biti pismeni, punoletni i poslovno potpuno sposobni, izuzev kod usmenog zaveštanja, kada svedoci ne moraju biti pismeni.

Svedoci međunarodnog i pismenog zaveštanja pred svedocima moraju znati i jezik na kom zaveštalac izjavljuje da je zaveštanje njegovo, a svedoci usmenog i sudskog zaveštanja moraju znati i jezik na kom je zaveštanje sačinjeno.

Ko ne može biti svedok

Član 114. (član 113 ZN)

Ne mogu biti zaveštajni svedoci niti mogu sačiniti zaveštanje po zaveštaočevom kazivanju u svojstvu sudije, odnosno ovlašćenog lica ako se zaveštanje sačinjava po pravilima sudskog zaveštanja: potomci zaveštaočevi, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegovi preci i usvojioci, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva zaključno, SUPRUŽNICI svih tih lica i SUPRUŽNIK zaveštaočev.

To ne važi za usmeno zaveštanje.

III. SADRŽINA ZAVEŠTANJA

1. POSTAVLJANJE NASLEDNIKA

Član 115. (član 114 ZN)

Zaveštanjem se može postaviti jedan ili više naslednika.

Naslednik na osnovu zaveštanja je onaj kome je zaveštalac ostavio celokupnu imovinu ili deo te imovine određen prema njenoj celini.

Naslednikom se smatra i onaj kome je zaveštanjem ostavljena jedna ili više određenih stvari ili prava ako je zaveštalac hteo da taj bude naslednik.

Odredenost naslednika i drugih korisnika

Član 116. (član 115 ZN)

Naslednici, isporukoprincipi i drugi kojima su ostavljene kakve koristi moraju biti određeni ili određivi.

Odredivi su ako zaveštanje sadrži podatke na osnovu kojih se može utvrditi ko su oni.

Zamena naslednika

Član 117. (član 116 ZN)

Zaveštanjem može biti određen onaj kome će pripasti nasledstvo ako postavljeni naslednik ne može ili neće da nasledi (OBIČNA ZAMENA NASLEDNIKA).

Isto važi i za isporuku.

2. OSTAVLJANJE ISPORUKE

Član 118. (član 117 ZN)

Zaveštanjem može biti ostavljena jedna ili više isporuka.

3. RASPOLAGANJE U DOZVOLJENE SVRHE I OSNIVANJE ZADUŽBINE

Član 119. (član 118 ZN)

Zaveštalac može narediti da se kakva stvar ili pravo, deo imovine ili cela imovina upotrebe u dozvoljene svrhe.

Zaveštalac može narediti osnivanje zadužbine i odrediti sredstva za postizanje njenog cilja.

4. USLOVI I ROKOVI

Postavljanje uslova i rokova

Član 120. (član 119 ZN)

Zaveštalac može u pojedinim odredbama zaveštanja postaviti uslove i rokove.

a) Uslovi

Kad se uslov smatra nepostojećim

Član 121. (član 120 ZN)

Uslovi protivni prinudnim propisima, javnom poretku, MORALU ili dobrim običajima smatraju se nepostojećim.

Nepostojećim se smatraju i nemogući, nerazumljivi i protivrečni uslovi.

Nepostojećim se smatra i uslov ostvaren pre ostaviočeve smrti ako iz zaveštanja ne sledi da uslov treba ponoviti.

Kad se uslov smatra ostvarenim ili neostvarenim

Član 122. (član 121 ZN)

Smatra se da je uslov ostvaren ako njegovo ostvarenje, protivno načelu savesnosti i poštenja, spreči onaj na čiji je teret određen.

Smatra se da uslov nije ostvaren ako njegovo ostvarenje, protivno načelu savesnosti i poštenja, prouzrokuje onaj u čiju je korist određen.

Ako na mesto uslovno postavljenog naslednika dolazi neko drugi

Član 123. (član 122 ZN)

Kad na mesto uslovno postavljenog naslednika dolazi ko drugi, smatraće se da ga uslov ne tereti ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Posebna pravila o odložnom uslovu

Član 124. (član 123 ZN)

Ostvarenje odložnog uslova nema povratno dejstvo ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Negativan odložni uslov smatra se pozitivnim raskidnim uslovom.

b) Rokovi

Član 125. (član 124 ZN)

Rok koji nikada ne može nastupiti ili je neprimereno dug smatra se nepostojećim.

Kad je očigledno da se zaveštalac prevario samo u preračunavanju vremena, dužinu roka odrediće sud, prema zaveštaočevoj pravoj nameri.

Istek odložnog roka nema povratno dejstvo ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Alternativa: Stav 1 prethodnog člana menja se sa dva nvoa stava koja glase:

ROK KOJI NIKADA NE MOŽE NASTUPITI SMATRA SE NEPOSTOJEĆIM.

ROK KOJI JE NEPRIMERENO DUG SMATRAĆE SE NEPOSTOJEĆIM, OSIM AKO GA NA ZAHTEV ZAINTERESOVANOG LICA SUD NE SMANJI IMAJUĆI U VIDU PRAVU NAMERU ZAVEŠTAOCA

v) Ako je naslednik postavljen pod odložnim uslovom ili rokom

Član 126. (član 125 ZN)

Ako je naslednik postavljen pod odložnim uslovom ili rokom, zaostavština pripada na uživanje ostaviočevim zakonskim naslednicima ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Ostaviočevi zakonski naslednici tada za ostaviočeve dugove, isporuke i naloge odgovaraju samo stvarima i pravima iz zaostavštine.

Ako se odložni uslov ostvari ili rok istekne

Član 127. (član 126 ZN)

Kad se odložni uslov ostvari ili rok istekne, postavljeni naslednik zaostavštinu nasleđuje u svojinu.

Ako se odložni uslov ne ostvari

Član 128. (član 127 ZN)

Ako se odložni uslov ne ostvari, zaostavštinu u svojinu nasleđuju ostaviočevi zakonski naslednici ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Isto važi i kad postavljeni naslednik ne doživi ostvarenje odložnog uslova ili istek roka.

AKO ZAVEŠTAJNI NASLEDNIK NE DOŽIVI ISTEK ODLOŽNOG ROKA ZAOSTAVŠTINU NASLEĐUJU NJEGOVI NASLEDNICI, AKO IZ ZAVEŠTANJA NE PROIZILAZI ŠTO DRUGO.

g) Ako je naslednik postavljen pod raskidnim uslovom ili rokom

Član 129. (član 128 ZN)

Kad je naslednik postavljen pod raskidnim uslovom ili rokom, on ima položaj uživaoca zaostavštine.

Naslednik tada za ostaviočeve dugove, isporuke i naloge odgovara samo stvarima i pravima iz zaostavštine.

Ako se raskidni uslov ostvari ili rok istekne

Član 130. (član 129 ZN)

Kad se raskidni uslov ostvari ili rok istekne, zaostavštinu u svojinu nasleđuju ostaviočevi zakonski naslednici ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Ako postavljeni naslednik ne doživi istek raskidnog roka, zaostavštinu u svojinu nasleđuju ostaviočevi zakonski naslednici ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Član 131. (član 130 ZN)

Onaj ko dolazi na mesto naslednika postavljenog pod raskidnim uslovom ili rokom ne mora doživeti ostvarenje uslova, odnosno istek roka.

Tada njegov nasledni deo nasleđuju njegovi naslednici.

Ako se raskidni uslov ne ostvari

Član 132. (član 131 ZN)

Ako se raskidni uslov ne ostvari, postavljeni naslednik nasleđuje zaostavštinu u svojinu.

Ako postavljeni naslednik ne doživi ostvarenje raskidnog uslova, zaostavštinu u svojinu nasleđuju njegovi naslednici.

5. NALOZI

Mogućnosti davanja naloga

Član 133. (član 132 ZN)

Zaveštalac može naložiti nasledniku ili isporukoprimcu da nešto učini ili se uzdrži od nečeg što bi inače bio ovlašćen da učini, ali tako da između obaveznog lica i korisnika naloga ne nastane obligacioni odnos.

Nalozi protivni prinudnim propisima, javnom poretku, MORALU ili dobrim običajima smatraju se nepostojećim.

Nepostojećim se smatraju i nemogući, nerazumljivi i protivrečni nalozi.

Ispunjenje naloga

Član 134. (član 133 ZN)

Kad zaveštalac propusti da odredi rok za ispunjenje naloga, izvršilac zaveštanja ili lice koje za to ima pravni interes može zahtevati da sud odredi primereni rok ispunjenja.

Ako obavezno lice ne može ili neće da nasledi, nalog tereti onog ko umesto njega dolazi na nasleđe ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Neispunjenje naloga

Član 135. (član 134 ZN)

Neispunjenje naloga krivicom obaveznog lica ima dejstvo ostvarenja raskidnog uslova.

Pravo na tužbu za utvrđenje prestanka prava zbog neispunjenja naloga ima izvršilac zaveštanja i lice koje za to ima pravni interes.

6. TUMAČENJE ZAVEŠTANJA

Član 136. (član 135 ZN)

Odredbe zaveštanja treba tumačiti prema pravoj nameri zaveštaočevoj I U SMISLU SA KOJIM MOGU IMATI PRAVNO DEJSTVO.

Kad se prava namera zaveštaočeva ne može utvrditi, zaveštanje se tumači u smislu koji je povoljniji za zakonske naslednike ili one kojima je zaveštanjem naložena kakva obaveza.

a) Pripadanje nasledstva

Ako je postavljen samo jedan naslednik

Član 137. (član 136 ZN)

Kad zaveštalac postavi jednog naslednika a ne odredi njegov nasledni deo, on nasleđuje celokupnu zaostavštinu.

Kad zaveštalac postavi jednog naslednika i odredi njegov nasledni deo (polovina, trećina i slično), ostatak nasleđuju zakonski naslednici.

Ako je postavljeno više naslednika a nisu određeni delovi

Član 138. (član 137 ZN)

Kad zaveštalac postavi više naslednika a ne odredi njihove nasledne delove, oni nasleđuju na jednake delove.

Ako je postavljeno više naslednika sa određenim delovima

Član 139. (član 138 ZN)

Kad zaveštalac postavi više naslednika i odredi im nasledne delove koji ne iscrpljuju celokupnu zaostavštinu, ostatak nasleđuju zakonski naslednici.

Ako su jedni naslednici postavljeni s delovima, a drugi bez delova

Član 140. (član 139 ZN)

Kad zaveštalac postavi naslednike tako da jednima odredi nasledne delove, a drugima ne odredi, oni čiji deo nije određen ostatak zaostavštine nasleđuju na jednake delove.

U slučaju kad ništa ne preostane naslednicima čiji deo nije određen, delovi naslednika sa određenim delom srazmerno se smanjuju sve dokle naslednici s neodređenim delom ne dobiju deo koji je jednak delu naslednika čiji je određeni deo najmanji.

Kad su delovi naslednika sa određenim delovima jednaki, a ništa ne preostane naslednicima čiji delovi nisu određeni, delovi naslednika sa određenim delovima srazmerno se smanjuju sve dokle svi postavljeni naslednici ne dobiju jednake delove.

b) Priraštaj

Član 141. (član 140 ZN)

Kad zaveštalac postavi više naslednika, a ne odredi njihove nasledne delove, deo naslednika koji ne može ili neće da nasledi jednako prirasta ostalim postavljenim naslednicima.

Kad zaveštalac postavi naslednike tako da jednima odredi nasledne delove, a drugima ne odredi, deo naslednika koji ne može ili neće da nasledi jednako prirasta samo naslednicima čiji delovi nisu određeni.

Kad zaveštalac postavi naslednike i svima odredi nasledne delove, deo naslednika koji ne može ili neće da nasledi pripada zakonskim naslednicima.

IV. ISPORUKA

1. OPŠTA PRAVILA

Sadržina isporuke

Član 142. (član 141 ZN)

Zaveštalac može jednu ili više stvari ili prava ostaviti nekom određenom ili odredivom licu, ili naložiti nasledniku da iz onoga što mu je ostavljeno da neku stvar ili pravo nekom licu, ili mu isplati sumu novca, ili ga oslobodi kakvog duga, ili ga izdržava ili, uopšte u njegovu korist nešto učini ili se uzdrži od kakvog činjenja, ili da nešto trpi.

Takvim se zaveštanjem po pravilu ne postavlja naslednik, već se ono naziva isporukom, lice kome je namenjeno isporukoprimcem, a onaj koga isporuka tereti naziva se dužnikom isporuke.

Podisporuka

Član 143. (član 142 ZN)

Isporuka može biti naložena i isporukoprimcu i tada se naziva podisporukom, a lice kome je ostavljena – podisporukoprimcem.

Namirenje poverilaca pre isporukoprimaca

Član 144. (član 143 ZN)

Zaveštaočevi poverioci se namiruju pre isporukoprimaca.

Smanjenje isporuka i naloga

Član 145. (član 144 ZN)

Naslednik nije dužan ispuniti isporuku ili nalog ako se time dira u njegov nužni deo.

Isto važi i za isporukoprimca ako vrednost podisporuke ili naloga koje treba da ispuni premaša vrednost njemu ostavljene isporuke.

U tim slučajevima sve isporuke i nalozi smanjuju se u istoj srazmeri ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Ko su dužnici isporuke

Član 146. (član 145 ZN)

Isporukoprimac može isporuku zahtevati od onog kome je njeno ispunjenje naloženo.

Kad je ispunjenje naloženo nekolicini, svako odgovara srazmerno delu zaostavštine koji dobija, ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Kad zaveštalac propusti da odredi ko je dužnik isporuke, ispunjenje tereti sve zakonske i zaveštajne naslednike, srazmerno njihovim naslednim delovima.

Pravo isporukoprimca ako dužnik isporuke ne nasledi

Član 147. (član 146 ZN)

Isporukoprimac može isporuku zahtevati i ako dužnik isporuke ne može ili neće da nasledi.

Tada isporuka tereti onog ko umesto dužnika isporuke dolazi na nasleđe, ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Odgovornost isporukoprimca za dugove zaveštaoca

Član 148. (član 147 ZN)

Isporukoprimac ne odgovara za dugove zaveštaoca.

Zaveštalac može narediti da isporukoprimac odgovara za sve ili neke njegove dugove, u granicama vrednosti isporuke.

Kada isporuka pada

Član 149. (član 148 ZN)

Isporuka pada ako isporukoprimac umre pre zaveštaoca, ili se odrekne isporuke, ili je nedostojan.

Tada predmet isporuke ostaje onom ko je bio dužan da je ispuni ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Član 150. (član 149 ZN)

Isporuka pada i ako zaveštalac otuđi ili potroši individualno određeni predmet isporuke ili taj predmet inače prestane da postoji za života zaveštaočevog.

Isporuka pada i ako posle smrti zaveštaoca njeno ispunjenje postane nemoguće zbog događaja za koje dužnik isporuke ne odgovara.

2. POSEBNE VRSTE ISPORUKE

Isporuka ostavljena zaveštaočevom poveriocu

Član 151. (član 150 ZN)

Kad zaveštalac isporuku ostavi svom poveriocu, on ima pravo da pored isporuke traži i ispunjenje potraživanja, ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Kad zaveštalac svom poveriocu ostavi stvar koju mu je dugovao, on stvar može zahtevati kao isporukoprimac ili kao ostaviočev poverilac.

Isporuka ostavljena zaveštaočevom dužniku

Član 152. (član 151 ZN)

Isporuka ostavljena zaveštaočevom dužniku ima dejstvo otpuštanja duga, ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Isporuka zaveštaočevog potraživanja

Član 153. (član 152 ZN)

Kad je predmet isporuke zaveštaočevo potraživanje, dužnik isporuke je obavezan da ga ustupi isporukoprimcu.

Isporuka stvari određenih po rodu

Član 154. (član 153 ZN)

Kad su predmet isporuke stvari određene po rodu, a nije određena njihova količina, tada sve te stvari koje se zateknu u zaostavštini pripadaju isporukoprimcu, ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Kad su predmet isporuke stvari određene po rodu, a nema ih u zaostavštini, dužnik isporuke je obavezan da ih pribavi i preda isporukoprimcu.

Isporuka pada ako su predmet isporuke stvari određene po rodu, a nema ih u zaostavštini, niti je njihova količina određena ili odrediva.

3. ZASTARELOST ISPORUKE

Član 155. (član 154 ZN)

Pravo da se zahteva isporuka zastareva za jednu godinu od dana kada je isporukoprimac saznao za to pravo i bio ovlašćen da traži isporuku, A NAJKASNIJE U ROKU OD TRI GODINE OD DANA KADA JE ISPORUKOPRIMAC IMAO PRAVO DA ZAHTEVA ISPUNJENJE OBAVEZE KOJA JE PREDMET ISPORUKE.

V. NEVAŽNOST ZAVEŠTANJA

1. NIŠTAVOST ZAVEŠTANJA

Ništavost zaveštanja zbog povrede prinudnih propisa, javnog poretka, *moral*a ili dobrih običaja

Član 156. (član 155 ZN)

Zaveštanje je ništavo ako je njegova sadržina protivna prinudnim propisima, javnom poretku, MORALU ili dobrim običajima.

Ništavost zaveštanja zbog zaveštajne nesposobnosti

Član 157. (član 156 ZN)

Ništavo je zaveštanje lica koje nije navršilo petnaest godina života i lica koje je zbog nesposobnosti za rasuđivanje potpuno lišeno poslovne sposobnosti.

Ništavost falsifikovanog zaveštanja

Član 158. (član 157 ZN)

Falsifikovano zaveštanje je ništavo.

Ništavost zaveštanja zbog povrede oblika

Član 159.

NIŠTAVO JE ZAVEŠTANJE KOJE POTPUNO ODSTUPA OD OBLIKA ODREĐENIM ZAKONIKOM.

Delimična ništavost zaveštanja

Član 160. (član 158 ZN)

Ništavost neke odredbe zaveštanja ne povlači ništavost i samog zaveštanja ako ono može opstati bez ništave odredbe ili ako ta odredba nije bila odlučujuća pobuda zbog koje je zaveštanje sačinjeno.

Složena zamena naslednika (zavetina)

Član 161. (član 159 ZN)

Ništava je odredba zaveštanja kojom zaveštalac određuje naslednika svom nasledniku ili isporukoprimcu (ZAVETINA ODNOSNO FIDEIKOMISARNA ZAMENA NASLEDNIKA).

ODREĐIVANJE NASLEDNIKA NASLEDNIKU SAMO U JEDNOM STEPENU TUMAČIĆE SE U SMISLU POSTAVLJANJA ISPORUKOPRIMCA I NASLEDNIKA.

Ništava je odredba zaveštanja kojom zaveštalac svom nasledniku ili isporukoprimcu zabranjuje da otuđi stvar ili pravo koje mu je ostavio.

Ništava je odredba zaveštanja kojom se zabranjuje ili ograničava deoba nasledstva.

NIŠTAVA JE ODREDBA ZAVEŠTANJA KOJOM ZAVEŠTALAC ČINI IZJAVU VOLJE ZA ČIJU JE PUNOVAŽNOST POTREBNO ISPUNITI USLOVE PREDVIĐENE POSEBNIM ZAKONOM, AKO U TRENUTKU SAČINJAVANJA ZAVEŠTANJA OSTAVILAC NIJE ISPUNJAVAO USLOVE PREDVIĐENE TIM ZAKONOM.

Ništavost pojedinih (specijalnih) zaveštanja

Član 162. (član 160 ZN)

Ništave su one odredbe sudskog, konzularnog, međunarodnog, broskog i vojnog zaveštanja kojima se nešto ostavlja sudiji, odnosno ovlašćenom licu, kao i SUPRUŽNICIMA, precima, potomcima i braći i sestrama tih lica.

Ništave su one odredbe pismenog zaveštanja pred svedocima, sudskog, konzularnog, međunarodnog, broskog i vojnog zaveštanja kojima se nešto ostavlja zaveštajnim svedocima, kao i SUPRUŽNICIMA, precima, potomcima i braći i sestrama svedoka.

Ništave su one odredbe usmenog zaveštanja kojima se nešto ostavlja zaveštajnim svedocima, njihovim SUPRUŽNICIMA, precima, potomcima i srodnicima u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva zaključno, kao i SUPRUŽNICIMA, svih tih lica.

Isticanje ništavosti

Član 163. (član 161 ZN)

Na ništavost sud pazi po službenoj dužnosti i na nju može UKAZATI svako zainteresovano lice.

Neograničeno isticanje ništavosti

Član 164. (član 162 ZN)

Pravo na isticanje ništavosti ne gasi se.

Time se ne dira u pravila o održaju, sticanju od nevlasnika i zastarelosti potraživanja.

Posledice ništavosti zaveštanja

Član 165. (član 163 ZN)

Ništavo zaveštanje smatra se zaveštanjem koje nikada nije ni bilo sačinjeno.

2. RUŠLJIVOST ZAVEŠTANJA

Kada je zaveštanje rušljivo

Član 166. (član 164 ZN)

Zaveštanje je rušljivo ako ga je sačinio onaj ko nije imao zaveštajnu sposobnost, ako je u vreme zaveštanja bilo mana zaveštaočeve volje i ako pri sačinjavanju zaveštanja nisu poštovani oblik i uslovi određeni zakonom.

Pravo na isticanje rušljivosti gasi se istekom zakonom određenog roka.

Ko može zahtevati poništaj zaveštanja zbog rušljivosti

Član 167. (član 165 ZN)

Poništaj zaveštanja zbog rušljivosti može zahtevati samo lice koje za to ima pravni interes.

Rušljivost zaveštanja zbog zaveštajne nesposobnosti

Član 168. (član 166 ZN)

Rušljivo je zaveštanje lica koje je u trenutku njegovog sačinjavanja bilo nesposobno za rasuđivanje.

Rušljivost zaveštanja zbog mana zaveštaočeve volje

Član 169. (član 167 ZN)

Rušljivo je zaveštanje sačinjeno pod uticajem prinude, pretnje i prevare ili u zabludi o činjenicama koje su zaveštaoca pobudile da sačini zaveštanje.

Rušljivost određaba zaveštanja koje su sačinjene pod uticajem prinude, pretnje i prevare ili su sačinjene u zabludi ne povlači rušljivost preostalog dela zaveštanja ako ono može opstati bez rušljive odredbe ili ako ta odredba nije bila odlučujuća pobuda zbog koje je zaveštanje sačinjeno.

Rušljivost zaveštanja zbog povrede oblika

Član 170. (član 168 ZN)

Rušljivo je zaveštanje koje nije sačinjeno u obliku i pod uslovima određenim zakonom.

Rok za poništaj zaveštanja zbog zaveštajne nesposobnosti i mana volje

Član 171. (član 169 ZN)

Poništaj zaveštanja rušljivog zbog zaveštajne nesposobnosti i mana zaveštaočeve volje može se zahtevati u roku od jedne godine od dana saznanja za postojanje uzroka rušljivosti, a najkasnije u roku od deset godina od dana proglašenja zaveštanja.

Rok od jedne godine ne može početi da teče pre proglašenja zaveštanja.

Poništaj zaveštanja prema nesavesnom licu može se zahtevati u roku od dvadeset godina od dana proglašenja zaveštanja.

Rok za poništaj zaveštanja zbog povrede oblika

Član 172. (član 170 ZN)

Poništaj zaveštanja rušljivog zbog povrede oblika i nepoštovanja uslova određenih zakonom može se zahtevati u roku od jedne godine od dana saznanja za zaveštanje, a najkasnije u roku od deset godina od dana proglašenja zaveštanja.

Rok od jedne godine ne može početi da teče pre proglašenja zaveštanja.

VI. DOKAZIVANJE UNIŠTENOG, IZGUBLJENOG ILI SKRIVENOG ZAVEŠTANJA

Član 173. (član 171 ZN)

Zaveštanje koje je uništeno, izgubljeno ili skriveno posle smrti zaveštaočeve, ili pre njegove smrti ali bez njegovog znanja i volje, proizvodi dejstvo punovažnog zaveštanja ako zainteresovano lice dokaže da je zaveštanje postojalo, da je uništeno, izgubljeno ili skriveno, da je bilo sačinjeno u obliku propisanom zakonom i ako dokaže sadržinu zaveštanja.

VII. IZVRŠIOCI ZAVEŠTANJA

Određivanje izvršioca zaveštanja

Član 174. (član 172 ZN)

U zaveštanju može biti određen jedan ili više izvršilaca zaveštanja.

Izvršilac zaveštanja može biti svako ko je poslovno potpuno sposoban.

Izvršilac zaveštanja ne mora se primiti te dužnosti.

Kad zaveštanjem nije određen izvršilac ili je određen a ne primi se dužnosti, izvršioca može postaviti sud, ako nađe da je to neophodno, a naročito ako je zaveštalac odredio naloge, uslove ili rokove.

Dužnosti izvršioca zaveštanja

Član 175. (član 173 ZN)

Kad zaveštalac nije što drugo odredio, dužnost je izvršioca zaveštanja naročito da se stara o čuvanju zaostavštine, da njome upravlja, da se stara o isplati dugova i isporuka i uopšte da se stara da zaveštanje bude izvršeno onako kako je zaveštalac hteo.

Ako ima više izvršilaca, oni zajedno vrše poverene im dužnosti, ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Polaganje računa i nagrada izvršiocu

Član 176. (član 174 ZN)

Izvršilac zaveštanja dužan je položiti sudu račun o svom radu.

Izvršilac zaveštanja ima pravo na naknadu troškova i nagradu za svoj trud koje mu se isplaćuju na teret zaostavštine, prema odluci suda.

Opoziv izvršioca zaveštanja

Član 177. (član 175 ZN)

Sud može, na predlog ili po službenoj dužnosti, opozvati izvršioca zaveštanja, ako njegov rad nije u skladu s voljom zaveštaočevom ili sa zakonom.

VIII. OPOZIVANJE ZAVEŠTANJA

Pojam opoziva

Član 178. (član 176 ZN)

Zaveštalac uvek može u celini ili delimično opozvati zaveštanje.

Zaveštanje se opoziva izjavom datom u bilo kom obliku u kome se može i sačiniti.

Zaveštalac može pismeno zaveštanje opozvati i uništenjem pismena.

Odnos ranijeg i docnijeg zaveštanja

Član 179. (član 177 ZN)

Kad se docnijim zaveštanjem izričito ne opozove ranije, odredbe ranijeg zaveštanja ostaju na snazi, ako nisu suprotne odredbama docnijeg.

Ako zaveštalac uništi docnije zaveštanje, na snazi je ranije zaveštanje, ako iz okolnosti ne proizlazi što drugo.

Raspolaganje individualno određenom stvari ili pravom

Član 180. (član 178 ZN)

Zaveštaočevo raspolaganje individualno određenom stvari ili pravom ima dejstvo opoziva zaveštanja te stvari ili prava.

Glava četvrta
UGOVORI U NASLEDNOM PRAVU

I. UGOVOR O NASLEĐIVANJU I UGOVOR O BUDUĆEM NASLEDSTVU ILI ISPORUCI

Ništavost ugovora o nasleđivanju

Član 181. (član 179 ZN)

Ništav je ugovor kojim neko svoju imovinu ili njen deo ostavlja u nasleđe svom SAGOVORNIKU ili nekom trećem.

Alternativa: Umesto prethodnog člana dodaje se 6 novih članova koji glasi:

Ugovor o nasleđivanju

Član 181.

UGOVOR KOJIM JEDNO LICE OSTAVLJA SVOJU ZAOSTAVŠTINU ILI NJEN DEO U NASLEĐE SVOM SAGOVORNIKU, MOŽE SE ZAKLJUČITI SAMO IZMEĐU SUPRUŽNIKA.

UGOVOR O NASLEĐIVANJU SE MOŽE ZAKLJUČITI U KORIST DECE JEDNOG ILI DRUGOG SUPRUŽNIKA, NJIHOVE ZAJEDNIČKE DECE, NJIHOVIH USVOJENIKA ILI DRUGIH POTOMAKA.

Uslovi punovažnosti ugovora

Član 182.

UGOVOR JE PUNOVAŽAN SAMO AKO SU SE SA NJEGOVIH ZAKLJUČENJEM SAGLASILI SVI POTOMCI SAGOVORNIKA KOJI ĆE PO ZAKONU BITI POZVANI DA IH NASLEDE.

AKO NEKI POTOMAK NIJE DAO SAGLASNOST ZA ZAKLJUČENJE UGOVORA O NASLEĐIVANJU, MOŽE JE DATI NAKNADNO.

UGOVOR JE PUNOVAŽAN I AKO POTOMAK KOJI NIJE DAO SAGLASNOST UMRE PRE SUPRUŽNIKA KAO SAGOVORNIKA ILI SE ODREKNE NASLEĐA ILI JE NEDOSTOJAN A NE OSTAVI POTOMSTVO.

Alternativa : Prethodni član se menja tako da glasi:

UGOVOR JE PUNOVAŽAN I AKO SE SA NJEGOVIH ZAKLJUČENJEM NIJE SAGLASIO NEKI OD POTOMAKA SAGOVORNIKA KOJI BI PO ZAKONU BIO POZVAN DA IH NASLEDI.

Oblik

Član 183.

UGOVOR MORA BITI SAČINJEN U PISMENOJ FORMI I OVEREN OD SUDIJE KOJI JE DUŽAN DA PRE OVERE PROČITA STRANKAMA UGOVOR I NAROČITO IH UPOZORI DA IMOVINA KOJA JE PREDMET UGOVORA NE ULAZI U NJIHOVU ZAOSTAVŠTINU I DA SE NJOME NE MOGU NAMIRITI NUŽNI NASLEDNICI.

U SUPROTNOM, UGOVOR JE NIŠTAV.

SUDIJA NA SAMOM UGOVORU POTVRĐUJE DA SU TE RADNJE UČINJENE.

UGOVOR MOŽE SAČINITI I JAVNI BELEŽNIK U OBLIKU JAVNO-BELEŽNIČKOG ZAPISA, UZ UPOZORENJE I POSLEDICE PREDVIĐENE U OVOM ČLANU.

Predmet ugovora

Član 184.

UGOVOR MOŽE OBUHVATITI ZAOSTAVŠTINU UGOVORNIKA ILI NJEN DEO.

Ništavost ugovora o budućem nasledstvu ili isporuci

Član 185.

NIŠTAV JE UGOVOR KOJIM NEKO OTUĐUJE NASLEDSTVO KOME SE NADA, KAO I SVAKI UGOVOR O NASLEDSTVU NEKOG TREĆEG KO JE ŽIV.

NIŠTAV JE UGOVOR O ISPORUCI ILI DRUGOJ KORISTI KOJIMA SE JEDAN UGOVORNIK NADA IZ NASLEDSTVA KOJE NIJE OTVORENO.

Ništavost ugovora o sadržini zaveštanja

Član 186.

NIŠTAV JE UGOVOR KOJIM SE ZAVEŠTALAC OBAVEZUJE DA UNESE ILI NE UNESE KAKVU ODREDBU U ZAVEŠTANJE ILI DA KAKVU ODREDBU IZ SVOG ZAVEŠTANJA OPOZOVE ILI NE OPOZOVE.

II. UGOVOR O USTUPANJU I RASPODELI IMOVINE ZA ŽIVOTA

Član 187. (član 182 ZN)

Predak može ugovorom svojim potomcima ustupiti i razdeliti imovinu.

Uslovi punovažnosti ugovora

Član 188. (član 183 ZN)

Ugovor je punovažan samo ako su se sa ustupanjem i raspodelom saglasili svi ustupiočevi potomci koji će po zakonu biti pozvani da ga naslede.

Ako neki potomak nije dao saglasnost za ustupanje i raspodelu imovine, može je dati naknadno.

Ugovor je punovažan i ako potomak koji nije dao saglasnost umre pre ustupioca ili se odrekne nasleđa ili je nedostojan, a ne ostavi potomstvo.

Oblik

Član 189. (član 184 ZN)

Ugovor mora biti sačinjen u pismenom obliku i overen od sudije koji je dužan da pre overe pročita strankama ugovor i naročito ih upozori da ustupljena imovina ne ulazi u ustupiočevu zaostavštinu i da se njome ne mogu namiriti nužni naslednici.

U suprotnom, ugovor je ništav.

Sudija na samom ugovoru potvrđuje da su te radnje učinjene.

UGOVOR O USTUPANJU I RASPODELI IMOVINE ZA ŽIVOTA MOŽE SAČINITI I JAVNI BELEŽNIK U OBLIKU JAVNOBELEŽNIČKOG ZAPISA, UZ UPOZORENJE I POSLEDICE PREDVIĐENE U OVOM ČLANU.

Predmet ugovora

Član 190. (član 185 ZN)

Ugovor može obuhvatiti samo ustupiočevu imovinu koja postoji u času ustupanja i raspodele, u celini ili delimično.

Ništava je odredba ugovora koja predviđa raspodelu dobara koja će se zateći u ustupiočevoj zaostavštini.

Ustupljena imovina ne ulazi u zaostavštinu

Član 191. (član 186 ZN)

Kad predak umre, njegovu zaostavštinu čine dobra koja nisu obuhvaćena ugovorom o ustupanju i raspodeli, kao i dobra koja je naknadno stekao.

Kad se ustupljeni delovi smatraju kao poklon

Član 192. (član 187 ZN)

Kad se sa ustupanjem i raspodelom nije saglasio neki od potomaka koji je postao naslednik, delovi imovine koji su ustupljeni ostalim naslednicima smatraju se kao poklon.

Zadržavanje raznih prava

Član 193. (član 188 ZN)

Pri ustupanju i raspodeli, ustupilac može za sebe ili svog SUPRUŽNIKA, ili za oboje, ili za kog drugog zadržati pravo plodouživanja na svim ili nekim ustupljenim dobrima, može ugovoriti doživotnu rentu u stvarima ili novcu, doživotno izdržavanje ili kakvu drugu KORIST.

Kad su uživanje ili doživotna renta ugovoreni za ustupioaca i njegovog SUPRUŽNIKA zajedno, pa jedno od njih umre, uživanje ili renta pripadaju u celini drugome do njegove smrti, ako što drugo nije ugovoreno ili ako što drugo ne proizlazi iz okolnosti.

Pravo ustupiočevog supružnika

Član 194. (član 189 ZN)

Ustupilac može ugovorom obuhvatiti i svog SUPRUŽNIKA ako se SUPRUŽNIK saglasi, i tada on ima isti položaj kao i ustupiočevi potomci.

Kad SUPRUŽNIK nije obuhvaćen ustupanjem i raspodelom, njegovo pravo na nužni deo ostaje nedirnuto, A UGOVOR IZMEĐU POTOMAKA OSTAJE NA SNAZI.

Dugovi ustupiočevi i pobijanje ustupanja

Član 195. (član 190 ZN)

Potomci između kojih je ustupilac razdelio svoju imovinu ne odgovaraju za njegove dugove, ako što drugo nije ugovoreno.

Ustupiočevi poverioci mogu ugovor pobijati pod uslovima za pobijanje besplatnih raspolaganja.

Obaveza jemstva

Član 196. (član 191 ZN)

Obaveza jemstva koja posle deobe nastaje među sanaslednicima, nastaje i među potomcima i posle ustupanja i raspodele.

Opoziv

Član 197. (član 192 ZN)

Ustupilac može zahtevati da mu potomak vrati sve što je primio, ako je potomak pokazao grubu neblagodarnost prema njemu.

Isto pravo ima ustupilac i ako potomak njemu ili kome drugome ne daje izdržavanje određeno ugovorom o ustupanju i raspodeli, ili ne namiri ustupiočeve dugove.

U drugim slučajevima neizvršenja tereta određenih ugovorom o ustupanju i raspodeli, sud, vodeći računa o važnosti tereta za ustupioaca i drugim okolnostima, odlučuje da li ustupilac ima pravo na vraćanje datih dobara, ili pravo da traži prinudno izvršenje tereta.

Pravo potomka posle opoziva

Član 198. (član 193 ZN)

Potomak koji je vratio primljeno može posle smrti ustupiočeve zahtevati nužni deo.

Pri utvrđivanju njegovog nužnog dela delovi imovine koje je ostavilac ustupio ostalim potomcima i SUPRUŽNIKU smatraće se kao poklon.

III. UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU

Pojam ugovora

Član 199. (član 194 ZN)

Ugovorom o doživotnom izdržavanju obavezuje se primalac izdržavanja da se posle njegove smrti na davaoca izdržavanja prenese svojina tačno određenih stvari ili kakva druga prava, a davalac izdržavanja se obavezuje da ga, kao naknadu za to, izdržava i da se brine o njemu do kraja njegovog života i da ga posle smrti sahrani.

Primalac izdržavanja ugovorom može obuhvatiti samo stvari ili prava postojeća u trenutku zaključenja ugovora.

Ako što drugo nije ugovoreno, obaveza izdržavanja naročito obuhvata obezbeđivanje stanovanja, hrane, odeće i obuće, odgovarajuću negu u bolesti i starosti, troškove lečenja i davanja za svakodnevne uobičajene potrebe.

Alternativa: Ako se prihvati ugovor o nasleđivanju između supružnika prethodnom članu dodaje se stav:
UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU MEĐUSOBNO NE MOGU ZAKLJUČITI SUPRUŽNICI.

Forma

Član 200. (član 195 ZN)

Ugovor o doživotnom izdržavanju mora biti zaključen u pismenom obliku i overen od sudije koji je dužan da pre overe pročita strankama ugovor i primaoca izdržavanja naročito upozori na to da imovina koja je predmet ugovora ne ulazi u njegovu zaostavštinu i da se njome ne mogu namiriti nužni naslednici.

U suprotnom, ugovor je ništav.

UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU MOŽE SAČINITI I JAVNI BELEŽNIK U OBLIKU JAVNOBELEŽNIČKOG ZAPISA, UZ UPOZORENJE I POSLEDICE PREDVIĐENE U OVOM ČLANU.

Poseban slučaj ništavosti ugovora

Član 201. (član 196 ZN)

Ništav je ugovor u kome je davalac izdržavanja fizičko ili pravno lice koje se u okviru svog zanimanja, odnosno delatnosti stara o primaocu izdržavanja (medicinsko osoblje, bolnice, različite agencije i slično), ako prethodno za ugovor nije dobijena saglasnost nadležnog organa starateljstva.

Doživotno izdržavanje više lica

Član 202. (član 197 ZN)

Kad je doživotno izdržavanje ugovoreno za dvoje ili više lica, svako od njih ima zasebno pravo na određena davanja i činjenja.

Doživotno izdržavanje u korist trećeg lica

Član 203. (član 198 ZN)

Kad je doživotno izdržavanje ugovoreno u korist trećeg lica, davalac izdržavanja stiče svojину na predmetima ugovora u trenutku smrti njegovog SAGOVORNIKA, ako ugovorom nije određeno da svojina prelazi u trenutku smrti trećeg lica.

Obaveza izdržavanja traje do smrti trećeg lica.

Obezbeđivanje prava iz ugovora

Član 204. (član 199 ZN)

Davalac izdržavanja može svoje pravo iz ugovora obezbediti upisom u javnoj knjizi.

Isto pravo posle smrti SAGOVORNIKA davaoca izdržavanja ima i treće lice u čiju je korist izdržavanje ugovoreno.

Neprenosivost prava

Član 205. (član 200 ZN)

Potraživanja primaoca izdržavanja ne mogu se preneti na drugoga.

Raskid ugovora zbog poremećenih odnosa

Član 206. (član 201 ZN)

Ako se međusobni odnosi ugovornika iz bilo kog uzroka toliko poremete da postanu nepodnošljivi, svako od njih može zahtevati da sud raskine ugovor.

Kad sud izrekne raskid, primalac izdržavanja je dužan dati naknadu za primljena davanja i usluge.

Ako je do raskida došlo zbog krivice jedne strane, druga strana ima pravo na pravičnu naknadu.

Kad je doživotno izdržavanje ugovoreno u korist trećeg lica, raskid ugovora posle smrti SAGOVORNIKA davaoca izdržavanja može zahtevati i lice u čiju je korist izdržavanje ugovoreno.

Raskid ugovora zbog promenjenih okolnosti

Član 207. (član 202 ZN)

Ako se posle zaključenja ugovora okolnosti toliko promene da njegovo ispunjenje postane znatno otežano, sud može, na zahtev jedne ili druge ugovornice, njihove odnose iznova urediti ili UGOVOR raskinuti.

Sud može, UZ SAGLASNOST UGOVORNIKA, pravo primaoca izdržavanja preinačiti u doživotnu rentu.

Kad je doživotno izdržavanje ugovoreno u korist trećeg lica, raskid ugovora posle smrti SAGOVORNIKA davaoca izdržavanja može zahtevati i lice u čiju je korist izdržavanje ugovoreno.

Pravo zakonskih naslednika primaoca izdržavanja

Član 208. (član 203 ZN)

Na zahtev zakonskih naslednika primaoca izdržavanja, sud može poništiti ugovor o doživotnom izdržavanju, ako zbog bolesti ili starosti primaoca izdržavanja ugovor nije predstavljao nikakvu neizvesnost za davaoca izdržavanja.

Zakonski naslednici mogu poništaj ugovora zahtevati u roku od jedne godine od dana saznanja za ugovor, a najkasnije u roku od tri godine od dana smrti primaoočeve.

Rok od jedne godine ne može početi da teče pre smrti primaoočeve.

Smrt davaoca izdržavanja

Član 209. (član 204 ZN)

Posle smrti davaoca izdržavanja njegove obaveze prelaze na njegovog SUPRUŽNIKA i potomke koji su pozvani na nasleđe, ako pristanu.

Ako SUPRUŽNIK I POTOMCI ne pristanu na produženje ugovora o doživotnom izdržavanju, ugovor se raskida, a oni ne mogu zahtevati naknadu za ranije dato izdržavanje.

Član 210. (član 205 ZN)

Ako SUPRUŽNIK i potomci davaoca izdržavanja nisu u stanju da preuzmu ugovorne obaveze, mogu zahtevati naknadu od primaoca izdržavanja.

Sud će tu naknadu odrediti po slobodnoj oceni, IMAJUĆI U VIDU SVE OKOLNOSTI I POSEBNO ceneći imovno stanje primaoca izdržavanja i onih koji su bili ovlašćeni na produženje ugovora.

Glava peta
PRELAZAK ZAOSTAVŠTINE NA NASLEDNIKE

I. OTVARANJE NASLEĐA

Smrt i proglašenje lica za umrlo

Član 211. (član 206 ZN)

Smrću FIZIČKOG LICA otvara se njegovo nasleđe.
Isto dejstvo ima i proglašenje lica za umrlo.

Kada se otvara nasleđe lica proglašenog za umrlo i početak toka rokova

Član 212. (član 207 ZN)

Danom otvaranja nasleđa lica koje je proglašeno za umrlo smatra se dan koji je u rešenju o proglašenju lica za umrlo označen kao dan smrti, a ako to u rešenju nije označeno, danom otvaranja nasleđa smatra se prvi dan po isteku zakonom određenih rokova.

Rokovi koji po ovom zakonu počinju da teku od dana otvaranja nasleđa teku od dana pravnosnažnosti rešenja o proglašenju lica za umrlo.

Postupak sa zaostavštinom ako su naslednici nepoznati

Član 213. (član 208 ZN)

Kad nije poznato ima li naslednika, sud će oglasom pozvati lica koja polažu pravo na nasleđe da se prijave sudu u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa.

Oglas će se istaći na oglasnoj tabli suda, objaviti u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a, po potrebi, i na drugi način.

Ako ima nagoveštaja da je prebivalište ili boravište naslednika u inostranstvu, oglas će se objaviti i u odgovarajućem inostranom sredstvu javnog obaveštavanja.

Sticanje prava Republike Srbije

Član 214. (član 209 ZN)

Kad se po isteku roka od jedne godine od dana najkasnije objavljenog oglasa ne prijavi nijedan naslednik, sud će doneti rešenje kojim zaostavštinu predaje na uživanje Republici Srbiji.

Republika Srbija stiče svojину na predatim stvarima u roku od tri godine za pokretne, a deset godina za nepokretne stvari, počev od otvaranja nasleđa.

Staralac zaostavštine

Član 215. (član 210 ZN)

Ako nije poznato ima li naslednika, ili je njihovo prebivalište ili boravište nepoznato, kao i u drugim slučajevima kad je to potrebno, sud će postaviti privremenog staraoca zaostavštine.

Sud može privremenog staraoca zaostavštine postaviti i na zahtev ostaviočevih poverilaca, isporukoprimaca ili korisnika naloga.

O postavljanju privremenog staraoca sud će obavestiti organ starateljstva, koji može postaviti drugog staraoca.

Član 216. (član 211 ZN)

Privremeni staralac zaostavštine je ovlašćen da u ime naslednika tuži i bude tužen, da naplaćuje potraživanja, isplaćuje dugove i isporuke i uopšte da zastupa naslednike.

II. STICANJE ZAOSTAVŠTINE

1. PRELAZAK ZAOSTAVŠTINE NA NASLEDNIKE

Član 217. (član 212 ZN)

Zaostavština prelazi po sili zakona na ostaviočeve naslednike u trenutku njegove smrti. Istovremeno naslednici stiču i pravo na odricanje od nasleđa.

a) Odricanje od nasleđa

Član 218. (član 213 ZN)

Naslednik se može odreći nasleđa izjavom pred sudom do okončanja prvostepenog postupka za raspravljanje zaostavštine.

Naslednik se može odreći nasleđa samo u svoje ime.

Smatra se da naslednik koji se odrekao nasleđa nikada nije ni bio naslednik.

Priroda izjave o odricanju i njen poništaj

Član 219. (član 214 ZN)

Ako je izjava o odricanju od nasleđa data pod uslovom ili rokom, smatraće se izjavom koja ne proizvodi pravno dejstvo.

Odricanje od nasleđa ne može biti delimično.

Izjava o odricanju od nasleđa neopoziva je.

Naslednik koji se odrekao nasleđa može zahtevati poništaj izjave o odricanju ako je ona posledica prinude, pretnje, prevare ili zablude.

Nasleđivanje prava na odricanje od nasleđa

Član 220. (član 215 ZN)

Kad naslednik umre pre okončanja prvostepenog postupka za raspravljanje zaostavštine a ne odrekne se nasleđa, pravo odricanja prelazi na njegove naslednike.

Odricanje u korist određenog naslednika

Član 221. (član 216 ZN)

Odricanje u korist određenog naslednika smatra se izjavom o prijemu nasleđa uz istovremeno ustupanje naslednog dela.

Po prijemu ustupljenog dela na odnose između ustupioca i prijemnika primenjuju se pravila o poklonu.

Ko se ne može odreći nasleđa

Član 222. (član 217 ZN)

Nasleđa se ne može odreći naslednik koji se IZREČNO ili prećutno primio nasleđa.

Odricanje od nasleđa koje nije otvoreno

Član 223. (član 218 ZN)

Odricanje od nasleđa koje nije otvoreno ništavo je.

b) Prijem nasleđa

Prećutni prijem nasleđa

Član 224. (član 219 ZN)

Ako se do okončanja prvostepenog postupka za raspravljanje zaostavštine naslednik ne odrekne nasleđa, smatraće se da se nasleđa primio.

Smatraće se da se primio nasleđa i naslednik koji je raspolagao celom zaostavštinom ili njenim delom.

Mere koje jedan naslednik preduzme samo radi očuvanja zaostavštine i mere tekućeg upravljanja ne smatraju se prijemom nasleđa.

Ako je data izjava o prijemu nasleđa

Član 225. (član 220 ZN)

Ako je izjava o prijemu nasleđa data pod uslovom ili rokom, smatraće se da uslov ili rok ne postoje.

Prijem nasleđa ne može biti delimičan.

Izjava o prijemu nasleđa neopoziva je.

Naslednik koji se primio nasleđa može zahtevati poništaj izjave o prijemu ako je ona posledica prinude, pretnje, prevare ili zablude.

2. NEZASTARIVOST PRAVA NA ZAHTEVANJE ZAOSTAVŠTINE

Član 226. (član 221 ZN)

Pravo naslednika da zahteva zaostavštinu ne zastareva.

Time se ne dira u pravila o održaju, sticanju od nevlasnika i zastarelosti potraživanja.

III. ODGOVORNOST NASLEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVIOČEVE I ZAŠTITA NASLEDNIKA, ISPORUKOPRIMACA I POVERILACA

Obim naslednikove odgovornosti za dugove

Član 227. (član 222 ZN)

Naslednik odgovara za ostaviočeve dugove do visine vrednosti nasleđene imovine.

PRIJEMNIK U ČIJU SE KORIST NASLEDNIK ODREKAO NASLEĐA ODGOVARA ZA DUGOVE OSTAVIOCA, U SMISLU PRETHODNOG STAVA, OSIM AKO NIJE DRUGAČIJE UGOVORENO.

Odricanje od nasleđa i odgovornost za dugove

Član 228. (član 223 ZN)

Naslednik koji se odrekao nasleđa ne odgovara za ostaviočeve dugove.

Odgovornost sanaslednika

Član 229. (član 224 ZN)

Sanaslednici solidarno odgovaraju za ostaviočeve dugove, svaki do visine vrednosti svog naslednog dela, bez obzira na to da li je izvršena deoba nasledstva.

Dugovi se među sanaslednicima dele srazmerno njihovim naslednim delovima ako iz zaveštanja ne sledi što drugo.

Odvajanje zaostavštine

Član 230. (član 225 ZN)

Poverioci ostaviočevi mogu u roku od tri meseca od dana otvaranja nasleđa zahtevati da se zaostavština odvoji od imovine naslednika.

U tom slučaju naslednik ne može raspolagati stvarima i pravima iz zaostavštine sve dokle se ne naplate poverioci koji su odvajanje zahtevali, a ako je tim stvarima i pravima do odvajanja raspolagao, ta raspolaganja ostaju punovažna.

Član 231. (član 226 ZN)

Poverioci naslednikovi ne mogu se namiriti iz odvojene zaostavštine sve dokle se ne namire ostaviočevi poverioci koji su zahtevali odvajanje.

Član 232. (član 227 ZN)

Poverioci ostaviočevi koji su zahtevali odvajanje mogu svoja potraživanja naplatiti samo iz zaostavštine.

Odvojenoj zaostavštini sud može postaviti staraoca.

Mere zaštite domaćih naslednika, isporukoprimalca i poverilaca

Član 233.

KAD JE ZA RASPRVLJANJE ZAOSTAVŠTINE NADLEŽAN INOSTRANI ORGAN, SUD NA ČIJEM JE PODRUČJU OSTAVILAC UMRO IZDAĆE OGLAS KOJIM ĆE POZVATI LICA KOJA U ZEMLJI IMAJU ZAHTEVE KAO NASLEDNICI, ISPORUKOPRIMALCI ILI POVERIOCI DA U ROKU OD TRIDESET DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA OGLASA U REPUBLIČKOM SLUŽBENOM GLASNIKU, PRIJAVE SVOJE ZAHTEVE, JER ĆE U PROTIVNOM POKRETNIM IMOVINA IZ SASTAVA ZAOSTAVŠTINE BITI PREDATA INOSTRANOM ORGANU, ODNOSNO LICU KOJE TAJ ORGAN OVLAŠTI.

OGLAS ĆE BITI OBJAVLJEN U REPUBLIČKOM SLUŽBENOM GLASNIKU, NA OGLASNOJ TABLI SUDA I PO POTREBI NA DRUGI POGODAN NAČIN, A JEDAN PRIMERAK OGLASA DOSTAVIĆE SE NAJBЛИŽEM DIPLOMATSKO-KONZULARNOM PREDSTAVNIŠTVU DRŽAVE ČIJI JE ORGAN NADLEŽAN ZA RASPRVLJANJE ZAOSTAVŠTINE.

AKO JE ZAOSTAVŠTINA MALE VREDNOSTI OGLAS SE NEĆE OBJAVLJIVATI, ALI SE U TOM SLUČAJU ZAOSTAVŠTINA NE SME PREDATI PRE PROTEKA ROKA OD TRI MESECA OD SMRTI STRANOG DRŽAVLJANINA.

Zadržavanje zaostavštine

Član 234.

AKO NASLEDNIK ILI ISPORUKOPRIMALAC PRIJAVI SVOJ ZAHTEV, SUD ĆE ZADRŽATI ZAOSTAVŠTINU ODNOSNO NJEN DEO POTREBAN ZA POKRIĆE PRIJAVLJENOG ZAHTEVA SVE DOK ORGAN STRANE DRŽAVE NE DONESE PRAVNO SNAŽNU ODLUKU O TOM ZAHTEVU.

SUD ĆE U POGLEDU PRIJAVLJENOG ZAHTEVA IZVRŠITI OVU ODLUKU IZ ZADRŽANE ZAOSTAVŠTINE ODNOSNO NJENOG DELA, A OSTATAK ĆE PREDATI ORGANU STRANE DRŽAVE.

IV. DEOBA NASLEDSTVA

Pravo na deobu

Član 235. (član 228 ZN)

Deobu nasledstva može zahtevati svaki naslednik u svako doba, osim u nevreme.

To pravo ne može zastareti.

Ugovor kojim se naslednik odriče prava da zahteva deobu ništav je.

Naslednička zajednica

Član 236. (član 229 ZN)

Do deobe naslednici zajednički upravljaju i raspolazu nasledstvom.

Kad nema izvršioca zaveštanja a naslednici se ne slože o upravljanju nasledstvom, sud će, na zahtev nekog od njih, postaviti upravitelja koji će za sve njih upravljati nasledstvom, ili će svakom nasledniku odrediti deo nasledstva kojim će on upravljati.

Za upravitelja sud može postaviti i nekog od naslednika.

Član 237. (član 230 ZN)

Upravitelj može sa odobrenjem suda raspolagati stvarima i pravima iz zaostavštine, ako je to potrebno radi isplate troškova ili otklanjanja kakve štete.

Ustupanje naslednog dela pre deobe

Član 238. (član 231 ZN)

Svaki naslednik može pre deobe svoj nasledni deo, potpuno ili delimično, preneti samo na sanaslednika.

Ugovor o prenosu naslednog dela mora overiti sudija.

Ugovor naslednika o ustupanju naslednog dela SA LICEM KOJE NIJE SANASLEDNIK samo obavezuje naslednika da, po izvršenoj deobi, preda svoj deo SAGOVORNIKU, čime SAGOVORNIK do deobe ne dobija nikakvo drugo pravo.

Pravo naslednika koji je živeo ili privređivao u zajednici sa ostaviocem

Član 239. (član 232 ZN)

Na zahtev naslednika koji je živeo ili privređivao u zajednici sa ostaviocem, sud može, ako to iziskuje opravdana potreba, odlučiti da mu se ostave pojedine stvari ili grupe stvari ili prava koje bi pripale u deo ostalim naslednicima, a da im on vrednost tih stvari ili prava isplati u novcu, u roku koji sud prema okolnostima odredi.

Za tako određeni iznos ti naslednici imaju do isplate zakonsku zalogu na delovima zaostavštine dodeljenim nasledniku koji je dužan da im izvrši isplatu.

Ako im isplata ne bude izvršena U ODREĐENOM roku, oni mogu zahtevati isplatu potraživanja ili predaju stvari koje bi im inače pripale na ime naslednog dela.

Član 240. (član 233 ZN)

Kad u zaostavštini ima poljoprivrednog zemljišta, sud je dužan na pravo iz prethodnog člana upozoriti poljoprivrednika koji je živeo ili privređivao u zajednici sa ostaviocem.

Deoba predmeta domaćinstva

Član 241. (član 234 ZN)

Predmeti domaćinstva veće vrednosti koji služe svakodnevnim potrebama ostaviočevog Supružnika i naslednika koji je s ostaviocem živeo u istom domaćinstvu ostaviće mu se na njegov zahtev, a njihova će se vrednost uračunati u deo tog naslednika.

Ako vrednost tih predmeta premaši vrednost naslednog dela, naslednik kome su predmeti ostavljeni isplatiće tu razliku ostalim naslednicima u novcu, u roku koji sud prema okolnostima odredi.

Obaveza zaštite među naslednicima posle deobe

Član 242. (član 235 ZN)

Svakom nasledniku ostali naslednici odgovaraju po samom zakonu ako mu neko treći, pozivajući se na pravo zasnovano pre deobe, oduzme stvar koja je PRIPALA u njegov nasledni deo, ili inače smanji njegovo pravo.

Oni jemče i za to da stvari PRIPALE u njegov deo nemaju skrivenih nedostataka.

Naslednici jemče za postojanje i naplativost ostaviočevog potraživanja koje je PRIPALO u deo jednog naslednika – do VISINE IZNOSA TOG DELA.

U svim slučajevima jemstva po ovom članu svaki naslednik jemči i duguje naknadu srazmerno svom naslednom delu.

Član 243. (član 236 ZN)

Obaveza jemstva za postojanje i naplativost potraživanja traje tri godine po završenoj deobi, a za potraživanja koja dospevaju posle deobe – tri godine posle dospelosti obaveze.

Alternativa: Dodaje se nova glava koja glasi:

Glava šesta

VANPARNIČNI POSTUPAK O NASLEĐIVANJU

I REŠENJE O NASLEĐIVANJU

Sadržaj rešenja o nasleđivanju

Član 244 (član 122 ZVP)²

Kad sud utvrdi kojim licima pripada pravo na nasleđe, oglosiće ta lica za naslednike rešenjem o nasleđivanju.

Ovo rešenje mora da sadrži: lično ime umrlog, ime jednog od roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrlog, a za umrla lica koja su bila u braku i njihovo prezime koje su nosili pre stupanja u brak; označenje nepokretnosti sa podacima iz zemljišnih knjiga, kao i označenja pokretnih stvari sa pozivom na popis; lično ime, zanimanje i prebivalište naslednika, odnos naslednika prema ostaviocu - da li nasleđuje kao zakonski ili testamentalni naslednik, a ako ima više naslednika i deo u kome učestvuju u nasleđu; da li je i koliko pravo naslednika odloženo zbog nedospelog vremena ili je ograničeno na izvesno vreme, ili je odloženo zbog neispunjenja uslova, ili je zavisno od raskidnog uslova, odnosno naloga, koji se imaju smatrati kao raskidni uslov, ili ograničeno pravom plodouživanja i u čiju korist; lično ime, zanimanje i prebivalište lica kojima je pripao legat, plodouživanje ili koje drugo pravo iz zaostavštine sa tačnim naznačenjem tog prava; podatke o nepokretnostima koje prelaze propisani maksimum pojedinog naslednika, odnosno legata.

Ako u postupku za raspravljanje zaostavštine svi naslednici sporazumno predlože deobu i način deobe, sud će ovaj sporazum uneti u rešenje o nasleđivanju.

Dostavljanje rešenja

Član 245 (član 123 ZVP)

Rešenje o nasleđivanju dostaviće se svim naslednicima i legatarima, kao i drugim licima koja su u toku postupka istakla zahtev iz zaostavštine.

Pravnosnažno rešenje o nasleđivanju dostaviće se nadležnom organu uprave.

Javni upis i predaja stvari

Član 246 (član 124 ZVP)

Kad budu podneti dokazi o izvršenju i obezbeđenju obaveze koje su nasledniku naložene ZAVEŠTANJEM u korist lica koja nisu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima ili za postizanje neke opšte korisne svrhe, sud će narediti da se u zemljišnu ili drugu javnu knjigu izvrše potrebni upisi, kao i da se ovlašćenim licima predaju pokretne stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Privremene mere obezbeđenja

Član 247 (član 125 ZVP)

Kad je pravo naslednika ili legatara odloženo zbog nedospelosti vremena ili je ograničeno na izvesno vreme, ili je odloženo zbog još neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova, odnosno

² Član naveden u zagradama označava odgovarajući član iz važećeg Zakona o vanpravničnom postupku Republike Srbije („Sl. glasnik SRS”, br. 25/82 i 48/88 i “Sl. glasnik RS”, br. 46/95 - dr. zakon i 18/2005 - dr. zakon)). Većim slovima označene su predložene novine u odnosu na važeći tekst.

naloga koji se ima smatrati kao raskidni uslov, sud će po predlogu zainteresovanog lica odrediti privremene mere za obezbeđenje odnosnog dela zaostavštine po odredbama Zakona o izvršnom postupku, ukoliko ZAVEŠTANJEM nije drukčije određeno.

Rešenje o legatu

Član 248 (član 126 ZVP)

Ako naslednici ne osporavaju legat, sud može i pre donošenja rešenja o nasleđivanju, a na zahtev legatara doneti posebno rešenje o legatu.

U tom slučaju shodno će se primenjivati odredbe o dostavljanju pravnosnažnog rešenja o nasleđivanju nadležnom organu uprave, o upisima u zemljišnoj knjizi ILI DRUGOM JAVNOM REGISTRU i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

II. NASLEDNO-PRAVNI ZAHTEVI POSLE PRAVOSNAŽNOSTI REŠENJA O NASLEĐIVANJU

Naknadno pronađena imovina

Član 249 (član 127 ZVP)

Ako se po pravnosnažnosti rešenja o nasleđivanju ili rešenja o legatu pronađe imovina, za koju se u vreme donošenja rešenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će ovu imovinu novim rešenjem raspodeliti na osnovu ranije donesenog rešenja o nasleđivanju.

Ako ranije nije raspravljena zaostavština, sud će raspraviti zaostavštinu samo ako se pronađena imovina sastoji iz nepokretnosti.

Ako se pronađena imovina sastoji iz pokretne imovine, sud će raspraviti zaostavštinu samo na zahtev zainteresovanih lica.

Naknadno pronađeno zaveštanje

Član 250 (član 129 ZVP)

Ako se po pravnosnažnosti rešenja o nasleđivanju ili rešenja o legatu pronađe ZAVEŠTANJE sud će ga proglasiti i dostaviti ostavinskom sudu, a zadržaće njegov prepis.

Ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će obavestiti zainteresovana lica o proglašenju ZAVEŠTANJA i upozoriti ih da mogu svoja prava na osnovu ZAVEŠTANJA ostvariti u parničnom postupku.

Upućivanje na pravnični postupak

Član 251 (član 130 ZVP)

Ako po pravnosnažnosti rešenja o nasleđivanju ili rešenja o legatu neko lice koje nije učestvovalo u postupku za raspravljanje zaostavštine polaže pravo na zaostavštinu kao naslednik, ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu, već će to lice uputiti da svoje pravo može da ostvari u parničnom postupku.

Ako se koji od naslednika ranije odrekao nasleđa, pa se pronađe imovina za koju se u vreme donošenja rešenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud će ga pozvati radi davanja nasledničke izjave i ako izjavi da se prima nasleđa na toj imovini, sud će postupiti na način određen u PRETHODNOM stavu ovog člana.

Ponavljanje postupka

Član 252 (član 131 ZVP)

Kada je raspravljanje zaostavštine završeno pravnosnažnim rešenjem o nasleđivanju ili rešenjem o legatu, a postoje uslovi za ponavljanje postupka po pravilima parničnog postupka, neće se obnoviti postupak za raspravljanje zaostavštine, već stranke svoja prava mogu ostvariti u parničnom postupku.